

POSTNINA
PLACANA
V GOTOVINI

1

Foto Jos. Pogačnik

V veselem pričakovanju božičnega večera

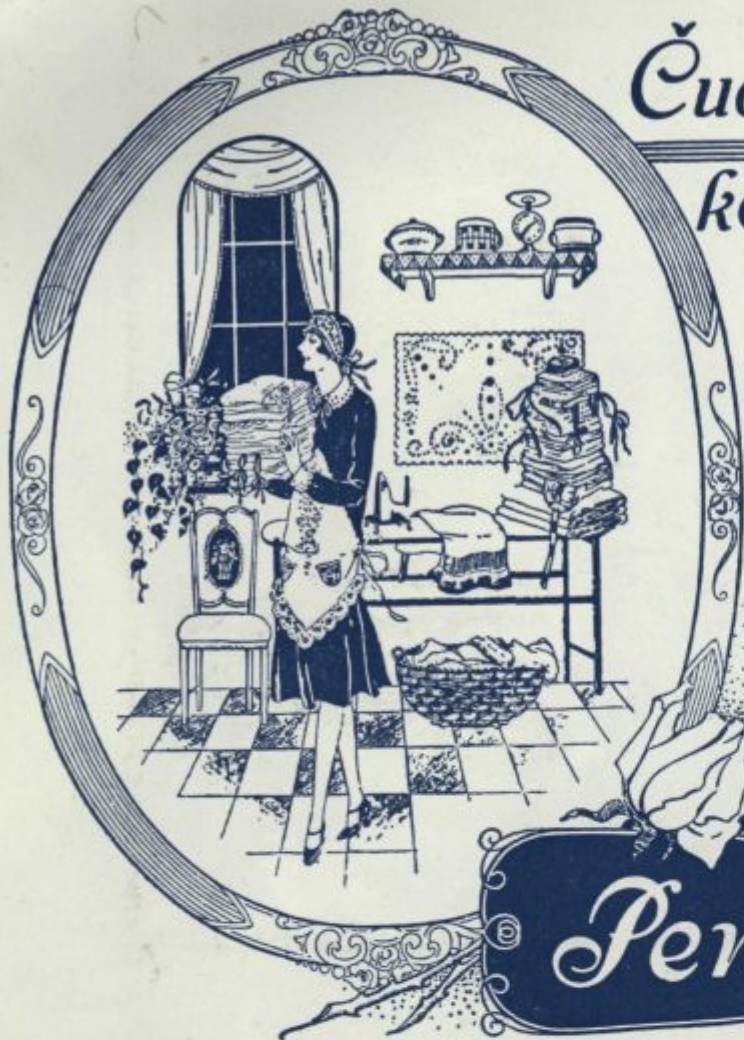
Z E N A

I N D O M

Čudovit vonj

kot dah svežega

zraka!

*Poleg tega brezprimerna čistost perila,
negovanega s Persilom. Božansko
ugodje občuti vsakdo, kadar nosi le,
zdravje pospešujoče stvari.*

Persil je Persil

SREDSTVO ZA RAZBARVANJE

Razbarva
blago, od-
stranjuje
madeže
od vina,
rje,
črnila

BURMOL

Razbarva sukno in obleke, ki jih hočete zopet nanovo barvati z barvo, popolnoma različno od prvotne. Razbarvati morete n. pr. rjavo sukno in ga nanovo prebarvati na modro. — Služi dalje za odstranjevanje sadnih in vinskih madežev ter madežev od rje in črnila iz belega perila. Brauns-ov omot za gospodinjstvo prodajajo [drogerije, in druge trgovine te stroke.

*Glej,
mamica,
kako krasno sem si sama pobarvala obleko z
Brauns™ barvo za sukno!*

Pomisl, koliko denarja sem si
s tem prihranila!

Vzorec 9775-03 Din 129.—
Plesni čevlji iz črnega atlasa. Prav takšni iz laka **Din 169.—**

ZA PLES.

Če hočete na plesu ugajati, če hočete imeti resnični užitek od zanosne glasbe, si omislite naše plesne čevlje. Cena nizka, po eleganci neprekosljivi in kolikor mogoče udobni.

Bata

Vzorec 5485-22 Din 149.—
Lični čevlji iz črnega atlasa ali krepdešina bodo zvišali mikavnost Vaše to.lete.

Vzorec 7837-121 Din 249.—
Moški lakasti šolni za ples, na vso moč udobni. Morajo biti v garderobi vsakega boljšega gospoda.

Vzorec 9715-03 Din 129.—
Za ples samo naši beli ali atlasasti čevljički. Bele Vam prebarvamo, kakor želite. Isti iz laka **Din 169.—**

Vzorec 4837-00 Din 169.—
Moški plesni šolni, jako lahki in elastični. Cena je takšna, da si jih vsakdo lahko omisli.

LEPOTIČJE

Rada bi bila mlada in lepa

(Nadaljevanje.)

Jedi, ki lepšajo — in jedi, ki gršajo.

Malokomu je znano, da so jedi, ki posebno ugodno učinkujejo na ohranitev lepote in mladosti, in vendar so veliki kuharski umetniki vseh časov prav dobro vedeli, katere jedi lepoto pospešujejo, in katere ne.

Prehrana deluje tudi na duševno razpoloženje, kar dokazuje že stari pregovor, da gre moška ljubezen skozi želodec.

No pa menda vendar ne bomo imeli gospodarja stvarstva za takšnega materialista, pa tudi naše ljudstvo ni tako brez vsake romantike, da bi verjelo temu staremu pregovoru.

V tem pregovoru pa tiči še globlji pomen, namreč ta, da prehrana lahko vzbudi v človeku ugodje ali pa neugodje. In prav tako je dognano, da hrana lahko lepoto koristi ali pa škodi. Posebno velja to za nekatere jedi, katerim se pripisujejo razni učinki.

Mleko. Redno uživanje mleka baje rodi bleščočosvetlo polt in žarke oči.

Ribe. Od ribjega mesa se človek ne zredi.

Meso od perutnine, telet in vse ostalo belo meso nikdar ne spači oblik telesa ali obraza. Tudi roke in noge ne nagibajo k debelosti.

Sadje ima v sebi vse snovi, ki jih potrebuje človeško telo za svoje zdravje. Sadje pomaga človeku do vitkosti, pospešuje prebavo in čisti kri. Zaradi tega tudi koža ni tako občutljiva za izpuščaje in ogrce.

Sočivje mora na vsako mizo. Vsaka enostranska prehrana je škodljiva.

Jedi, ki lepoto škodujejo, so:

Krompir v večji množini redi.

Praženo, mastno meso škoduje polti.

Mnogo kruha s sirovim maslom debeli.

Potice in sladice lenijo.

Med dobrimi najboljši so

PFaff ŠIVALNI STROJI

kateri naročite ugodno in tudi na odplačevanje v obrokih le pri tvrdki

IGN. VOK, LJUBLJANA

TAVČARJEVA ULICA 7

ali v podružnicah

KRANJ NOVO MESTO CELJE

GOSPODINJE,

POZOR!

Za Božič

in tudi sicer čistite vedno
parkete in pohištvo
z **najboljšim** voščilom

„WIX- WAX“

Malo truda Dolgotrajen velesijaj

MODERNA KOŽUHOVINA

V VELIKI IZBIRI, KAKOR DAMSKI PLAŠČI,
JOPICE, RAZNE PODLOGE, ČEPICE, OVRATNIKI
TER VSAKOVRSNO KRZNO ZA OBŠIVAVANJE
PLAŠČEV VEDNO V ZALOGI PRI TVRDKI

FILIP BIZJAK

KRZNARSTVO

LJUBLJANA, KONGRESNI TRG ŠT. 8

*

PREKROJEVANJE DAMSKIH KOŽUHOVINASTIH
PLAŠČEV PO NAJNOVEJŠEM KROJU

Ali hočeš biti lepa?

Ni pravljica, da so že stari Egipčani poznali kozmetična sredstva. Ko so odkopavali Tutankhamnovo grobnico, so našli v njej posodice pomad in neverjetno lepo dišečih vonjav. To je najboljši dokaz, da ljudje skrbijo za lepoto, odkar obstoji svet...

Kaj se danes uporablja za ohranitev lepote in svežosti, ki si je želi vsaka ženska?

Zoraida krema ohranja svežost in mladost lica ter odstranjuje gube, ki so največji sovražnik lepote.

Dnevna in nočna krema, lonček Din 12-50.

Zoraida milo je izredno dehteče, priporočljivo za vsako polt in se izvrstno peni. Elegantno opremljena škatlica Din 12-—.

Zoraida puder v vseh barvah, bel, rožnat, crème, ocre, naturelle, je najlažji in brezhiben.

Okusno pakiran v škatlicah Din 6-—, 12-—, 20-—.

Milch-krema Dr. Broema je edino sredstvo proti pegam in madežem.

Dnevna in nočna krema, lonček Din 12-50.

Melitis-krema (rastlinski vosek) je čisti naravni preparat, ki v nekaj dneh odpravi lišaj. Škatlica Din 10-—.

Boraks je na vsak način potreben dodatek vode pri umivanju. Škatlica Din 10-—.

Poslednja novost na polju kozmetike so vsekakor preparati

«OPERA».

«Opera» Eau de Cologne, elegantno opremljena s 100 grami vsebine Din 40-—.

«Opera» parfem, izredno dehteč, elegantno adjustirana steklenica Din 50-—.

«Opera» puder, v vseh barvah, velika škatla Din 30. Vse zgoraj opisane preparate prodaja in razpošilja s pošto

PARFUMERIJA URAN,

Mestni trg št. 11, Ljubljana.

Alkohol naredi kožo ohlapno in neodporno.

Ljudje, ki bi se radi pravilno hranili in bi radi ostali mladi in lepi, naj večkrat jedo zeleno salato s trdo kuhanim jajcem. Če se ti iz kakršnegakoli razloga ne upira, jej to jed po dvakrat ali trikrat na teden namesto kosila ali večerje. Salato okisaj, da bo lažje prebavljiva, z limonovim sokom, olja kani nanjo samo nekaj kapljic ali ga pa nadomesti z nekaj kapljicami mleka. Tudi gobe so baje lepote zelo koristne, ampak tudi pri njih pazi, da ne bodo preveč zabeljene, ker so že same na sebi precej redilne.

Lepota in notranji mir.

Mirne, lepe poteze so nekako duševno ogledalo, in to ogledalo je za lepoto prav tako važno kakor ostali nasvetovani pomočki. Če si preveč radovedna, bo tvoj obraz postal trd in koničast. Zavist in pohlepnost se izražata v trdi potezi okrog ust in nemirnih očeh. Premagovanje čuvstev in strasti, notranja, tako zvana srčna kultura, je za resnično lepoto prav tako potrebna kakor vsi drugi pomočki, po katerih sega, kdor hoče ostati mlad in lep.

Sladkosnednost je kvarna lepoti.

Posebno kvarna za vitkost je neredna prehrana, sladkanje s pecivom, mesom in sladicami ob času, ko organizem ni navajen na sprejemanje jedi.

Mnogo ljudi je kar tako iz dolgega časa ali pa zaradi veselja do jedi. Oboje je škodljivo.

Debeli ljudje naj jedo samo jedi, ki niso preveč redilne, in naj se izogibajo vseh zelo redilnih jedi. Zelo redilne jedi so: sirovo maslo, svinjska kakor tudi vsaka druga mast, sladkor in različne sladkarije, mastno meso, vsakovrstne klobase, kuhane stročnice, posebno če so zabeljene, torte in potice, beli kruh in narezek, goste juhe, meso s krompirjem in omakami, mleko in smetana.

Malo redilnosti pa ima v vodi kuhano, slabo zabeljeno sočivje, pečeno meso, redke, posnete juhe, ribe razen lososa in sardin, črni kruh brez sirovega masla, prepečenec, ter neoslajeni čaj in črna kava.

Celo ob veliki slasti se dajo vsak dan zmanjševati porcije. Poizkusi in videla boš, da je količina jedi kolikor toliko odvisna od navade. Izogibaj se posebno obloženega kruha dopoldne med zajtrkom in obedom. Če si pa le preveč poželiš jedi, pojej eno ali dve jabolki, ki imata malo redilnih snovi. Lahko popiješ tudi skodelico neoslajenega čaja z limono ali pa skodelico neoslajene črne kave. Če se nečeš zrediti, potem razen zajtrka, kosa in večerje ne jej nič drugega ko sadje.

Kako sodi o našem listu preprosta žena

P. n. uredništvo!

Oprostite mojo zakesnelost, pa saj tudi pri Vas poznate našo težko krizo in boj za obstanek, ki ga bijemo letos in ki mu ne vidimo še nikjer konca. S strahom gledamo v bodočnost in premišljujemo, kaj bo. Že prej je bilo komaj za sproti ob tej mezdi, ki jo ima moj mož pri rudniku. Od njegovega zaslužka že prej nisem mogla vzeti, ker je bil premajhen; če sem hotela zase kaj imeti, sem si morala sama zaslužiti z ročnim delom ali pa z umetnim cvetjem za mrtvaške vence. Z ročnim

Zadovoljen in dobro razpoložen

more biti vsak, ako si nabavi potrebna oblačila po nizkih cenah pri tvrdki

DRAGO SCHWAB LJUBLJANA DVORNI TRG ŠT. 3.

Elegantni vzorci, moderna in precizna izdelava. Oglejte si bogato zalogo oblek, površnikov, ranglanov, „trenchcoat“ ter damskih plaščev itd. — Dežni plašči, usnjeni suknjiči, čepice, perilo itd. Angleško in češko sukno ter vse manufakturno blago se prodaja na metre v poljubni množini. Na željo pa se izgotavljajo obleke itd. tudi po meri v lastnem modnem ateljeju.

JOŽE MOKOREL

Mirje št. 2

Specialna čevljarina vsakovrstnih luksuznih in strupacnih čevljev.

Sprejema vsakovrstne popravila.

Posebnost:

Gojzerci.

DIVNE KODRE

brezkončno trajne v vlažnem zraku in pri pletenju, dosežejo dame in gospodje brez vsakega kodrala (kodralnih kleščic) s **Hela-esenco** za kodranje. Tudi najlepša deška frizura se popelša, ker je potem vsaka ondulacija nepotrebna. Velik prihranek na denarju in času. Deluje ugodno na rast las. Če se boste pogledali v ogledalo, se boste zavzeli. Takoj po uporabi se naredi vse polno kodrčkov in prelepa frizura. Brez števila zahvalnih pisem. Zlasti hvajljo to kremo gledališke umetnice. Cena Din 12.—, 3 steklenice Din 25.—, 6 steklenice Din 40.—.

Dr. Nic. Kemeny, Košice K. V., poštni predal 12/K. 21.

delom se ni dalo letos nič zaslužiti, z umetnim cvetjem sem pa ob Vseh svetih komaj toliko spravila skupaj, da sem poravnala naročnino, za katero sem že tako zaostala, da me je kar sram, samo pustiti ne morem lista, ker se mi je preveč priljubil. Vaš cenjeni list je zares splošno ženski list, ker je tako poljudno pisan tudi za nas preproste žene. Iz njega dobivamo toliko koristnega pouka v vseh strokah, ki so potrebne v gospodinjstvu in v šivanju in ročnih delih, kar me najbolj zanima, da ga vselej komaj pričakujem. In kadar pride, takrat pa skoraj nimam tako nujnega dela, da bi ga ne odložila in list hitro pregledala. Tudi drugim ga rada posodim, a žal v svojo škodo, ker včasih dobim takega nazaj, da ga sporaj ne poznam več. Ni še dolgo tega, ko sem posodila boljši gospe vse številke. Kazala je veliko zanimanje zanj in tudi obljubila, da si ga naroči, meni je pa pripravila prilogo iz osme številke, zato prav lepo prosim, da mi pošljete drugo, če jih imate še kaj v zalogi, in sicer v najkrajšem času, denar Vam pa pošljem potem, ker ne vem, koliko stane. Sprejmite že naprej najiskrenejšo zahvalo in najlepše pozdrave od Vaše zveste naročnice F. P., Trbovlje I.

IVAN JAX & SIN LJUBLJANA

Gospodstva cesta št. 2.

ŠIVALNI STROJI

izborna konstrukcija in elegantna izvršitev iz lastne tovarne.

15 letna garancija.

Vezenje se poučuje pri nakupu brezplačno.

Pisalni stroji znamke „ADLER“.

Kolesa iz prvih tovarn. Dürkopp, Styria, Kayser-Nero. Pletilni stroji vedno v zalogi. Posamezni deli koles in šivalnih strojev.

Daje tudi na obroke.

Ceniki franko n zastonj.

So zdrava in rdeča ličeca moja, ker mamica kuha mi kavico „PROJA“!

Ljuba čitateljica!

Vse leto ste bili v družini naših zvestih naročnic. Pomagali ste nam pri listu, če drugače ne, pa s tem, da ste priporočali "ŽENO IN DOM" med svojimi znan-

kami. Iskrena Vam hvala za zupanje in pomoč!

Tudi za prihodnje leto bova gledali, da bo list prinašal vse ono, kar slovenska žena potrebuje. Če imate kakšne posebne želje, nama jih zaupno sporočite. Pomagali bova, kar moreva in kolikor bo v najinih močeh.

Vas pa prosiva, da nama ostanete zvesti tudi zanaprej in da nama pomagate z nasveti in s pridobivanjem novih naročnic.

Radi bi Vam osebno voščili vse seke božične praznike. Ker pa to ni mogoče, storiva s temi vrsticami in Vam želiva tudi za novo leto vso srečo, zdravje in zadovoljnost.

Urédnici:

Rija	Erna
Podkrajškova.	Podgornikova.

DARILO UPRAVE

Med božičnimi prazniki si oglejte ta list. Seveda je nemogoče, da bi dobili že v prvi številki vse ono, kar želite. V 12 številkah pa boste našli prav gotovo toliko nasvetov, domislekov, toliko slik za ročna dela in kroje ter toliko dobrega, poučnega in zabavnega berila, da bo vse to veliko več vredno, kakor je malenkostna letna naročnina v znesku Din 68.—. Velikokrat je že en sam nasvet, ki ga dobite v svojem listu, dragocenejši kakor zgornja vsotica.

Če pa nasveta, ki ga Vi potrebujete ali boste potrebovali, ne dobite v listu, nam samo pišite zaprto pismo z različnim vprašanjem in dobili boste na svoje vprašanje potreben nasvet in pojasnilo.

Zato ste lahko prepričani, da Vam bo revija «Žena in dom» v vseh Vaših težavah najboljša svetovalka.

Če pa se vzlic temu ne mislite naročiti na «Ženo in dom», pa na ovitku prečrtajte svoj naslov in zapišite z velikimi črkami «Ne naročim!» List vrnite v istem ovitku pismonoši, kar Vas prav nič ne stane. Ako nam to prvo številko v osmih dneh ne vrnete, Vas bomo vpisali med naročnice in Vam bomo list redno pošiljali.

Gotovo Vam je že znano, da je po vsem svetu običaj, da se plačuje naročnina za liste in revije naprej. Zato

Vas tudi mi lepo prosimo, da nam do 5. januarja nakažete naročnino za vse leto v znesku Din 68.—. Ako bi tega zneska ne mogli takoj plačati, pa nam nakažite naročnino za pol leta (Din 35.—) ali pa vsaj za četrt leta (Din 18.—).

Naročnice, ki bodo plačale naročnino do 10. januarja 1951. za vse leto, dobe meseca januarja brezplačno lep revijalni koledar (velik 17×24 cm). Koledar bo imel 96 strani s številnimi slikami v več barvah. V njem bo mnogo zabavnega in poučnega berila. Mirno lahko rečemo, da boste s tem koledarjem zelo zadovoljni.

Če hočete torej dobiti brezplačno tak koledar, izpolnite še danes priloženo dopisnico. Ne bo Vam žal. Naročila za koledar sprejemamo samo do 27. decembra.

Novo naročnice, ki bi rade čitale prvi del povesti o ljubezni in trpljenju koroške Slovenke Potočnikove Trude, lahko dobe 20 strani prvega dela te povesti, če nam nakažejo Din 6.—. Nove naročnice, ki bodo plačale naročnino za vse leto naprej, pa dobe začetek povesti «Potočnikova Truda» brezplačno.

Prosimo tudi, da prečitate deset naših prošenj, ki so tiskane na kuverti.

Vsem čitateljicam pa vošči tudi uprava prijetne božične praznike in vso srečo v novem letu!

Uprava.

ŽENA IN DOM

Leinik II.

V Ljubljani, dne 15 decembra 1930

Štev. 1.

Gustav Strniša:

Božič na Šmarjeti

Malke že zdavnaj nisem videl. Ljubil sem jo. Ona me ni ljubila, vendar si je često zaželela moje družbe.

«Božičujmo na Šmarjeti!» je predlagal zadnje dni pred prazniki prijatelj Groga, tisti ki je imel vedno dovolj denarja in slabih vojaških dovtipov, smrdečih po smodniku, disciplini in plesnivem tobaku.

Sklenili smo, da pojdemo res na goro.

Božična noč!

Groga in tovariš sta odšla s svojima ljubicama že pred menoj. Jaz, svoboden samec, grem sam za njima.

Belo mestoce pod goro je razsvetljeno. Okna prijazno mežikajo. Vabijo me v objem tihih domačij, kjer se praznuje božični večer.

Počasi tavam po sneženi ulici. Kmalu sem v predmestju. Po drevju blesti srež. Zvezde nizko visijo. Osamljena jelka ob poti je nocoj mogočno božično drevo matere prirode. Na njenih vejah sijajo ognjene zvezde. Zlate girlande se vzpenjajo v lesketajoče nebeške steze in izginjajo v vesolju.

Že stopim na goro. Mislim glasno.

Vsi božični večeri, kar se jih spomnim, se vrste pred mojo dušo. Srečna leta v okrilju staršev. Čas samote, borb, prezira, nepriznanja, razdvojenosti, nesrečne ljubezni.

Komaj se pomikam vkreber. To ni pot v hrib! V preteklost odhajam, bivše življenje preživljam.

Vzdramim se. Zašel sem. Vrnem se. Mahoma se spomnim na Malko. Kje je zdaj? Ali je srečna? Pobegnila je s prijateljem Milanom. Nikoli nisem čul o njej. Nikogar nisem vprašal za njo. Svileni nit ljubezni, ki naju je vezala, se je odtrgala. Ostal je pa spomin.

Lanski božič je bil drugačen, pomemben in usoden. Takrat se je odločila zanj. Poslušala ga je v operi. Omamil jo je njegov glas.

«Poje! Ali ni veliki Gabriel, ki naznanja Rojstvo-prerojenje duše?» je vprašala prijateljico.

In potem smo bili v njegovi družbi, sedela je poleg njega in strmela vanj. Jaz sem se smejal in pil. Vedel sem, da sem igro izgubil.

*

Že sem na gori. Pod menoj leži mesto. Vse je jasno in mirno. Iz daljave se boči rimska cesta. Zdi se mi, da plavajo pod nebo v procesiji po-

zabljenе dušice, da zasijejo med nebom in zemljo na mogočnem božičnem drevesu vesolja.

Lahen veter veje. Tenko in ubrano svira kakor goslač, ki je truden zašel v sneženem metezu in še enkrat igra svojo poslednjo, najlepšo melodijo.

Potrkam na vrata hiše na gori. Hrupno se odpro. Sprejme me godba in smeh.

V kotu pa stoje jaselce. Tihe in domače so, kakor tedaj, ko sem bil še otrok. Truden in skromen pristopim. Pastirec sem, ki je taval dolgo, dolgo, preden je došel do Betlehema in našel svoj dušni mir.

Iz kuhinje se začuje cvileč glasek. Zavaljena ženska vstopi.

«Poglejte božičnega novorojenca!»

«Kdo je ta ženska?»

«Babica.»

«Čigav je otrok?»

Prijatelj se zasmee:

«Malkin. Milan jo je zapustil. Razdvojena je prišla semkaj. Usmiljena gospodinja jo je sprejela. Njena daljna sorodnica je.»

Vsi se gnetemo okoli otroka, ki nas gleda in se kremži.

Mahoma utihne. In tedaj vidim pogled svoje nekdanje ljubice. Trenutno čutim, da jo še vedno ljubim. Oči me zro prijazno in nedolžno.

Babica odnese dete.

Vznemirjen sem.

Ogrnem plašč in stopim na plan.

V dolini zabrne božični zvonovi. Lahno udarja odmev na moja ušesa.

Vsa globel oživi v moji duši. To ni dolina! To so ogromne jaselce! V njih pa leži dete-velikan in blagoslavlja svet.

Sklonim se in vidim, dete ima njene oči. V dušo me gledajo, da trpim in se borim sam s seboj.

«Malka! Vse ti odpustim! Še vedno te ljubim!»

Pomirjen se vrnem v hišo.

In tedaj vstopi babica. Tajinstveno nam pove, da leži Malka v porodni postelji — mrtva.

Lojze Žagar: Sobotni večer.

Rija Podkrajškova:

Sveta noč — blažena noč

Tam ob Ljubljani blizu šentjakobskega mosta je že pred leti stala majhna, borna hiša. S trhlimi okni in vrati. Nekaj let po vojni so jo prezidali. Vdelali so ji nova okna in vrata ter jo lepo pobelili in prepleskali. Sedaj je vsa svetla in prijazna. V snažnih šipah velikih oken se leskeče zlato zimsko solnce.

Tudi življenje dekletca, ki vam bom o njem pripovedovala, je danes lepše, srečnejše, kakor je bilo v njenih nežnih otroških letih.

Takrat je bilo Jerici komaj enajst let. A v velikih, temnih očeh je bilo že toliko resnosti, toliko žalosti, da je človek takoj spoznal: njej življenje ne prizanaša. Usojeno ji je bilo, da je okusila že zgodaj življenja bridkosti in trpkosti.

Sedela je ob štedilniku. Mrka luč brljave petrolejke je črtala čudno spačene sence na vlažnih stenah zatohle kuhinje. V štedilniku je veselo prasketal ogenj. Kako hlastno so lizali ognjeni zublji preperele trske, ki jih je bila nabrala zjutraj tam pri čolnih ob Ljubljani! Tako zelo jo je zeblo, ko jih je nabirala. A morala je. Ker sicer bi sedela na mrzlem tudi ta večer, čeprav je bil — božični.

Sveti večer!

Kako vse drugače mora biti drugod! Občutila je bila to že popoldne, ko je bila pri Miri, svoji sošolki, hčerki edinki dobrih, skrbnih staršev. Tako praznično razburjeni so bili vsi. Posebno pa Mira. Kar naprej je brbljala.

«Kaj meniš, mi bo li prinesel Božiček plašček s krznom in galoše? Pa drsalke in vstopnico na drsališče, veljavno za vso zimo? In

ono knjigo, saj veš, tisto lepo, debelo, ki jo ima Till v izložbi? In... Oh, saj že sama več ne vem, kaj vse sem napisala. Drevesce bo gotovo tudi letos do stropa in polno! Tako polno, da se bodo veje kar šibile. Da bi bil vendar že večer! Da bi vendar že pozvonil zvonček...»

Tudi Jerica je prisluškovala. A ne da bi začula srebrno zvončkanje. Bala se je, kdaj se bo začul pred vrati težak, opotekajoč se očetov korak.

In dalje je predla svoje misli. Jutri pojde k maši. Vse polno otrok bo v cerkvi. Veseli, srečni bodo pripovedovali, izpraševali. Kako naj jim pove, da njej Božiček ni nič prinesel. Prav nič, čeprav je najboljša učenka v vsem razredu in bi tako zelo potrebovala gorkega plaščka, trdnih čevljev! Kako pomilovalno jo bodo zopet pogledovale! In njo tako, tako zelo bole ti sočutni pogledi!

«Po kruha pojdi», jo je tedaj predramila mati iz trpkega premišljevanja in ji potisnila v roko — groš.

Ogrnila je plašč, ki se mu je poznalo, da ni bil kupljen zanjo; videlo se je, da ga je nosil nekoč srečnejši človek.

Zunaj je bila krasna noč. Tiho je šumela Ljublanica v svoji strugi. Kostanje je pokrivalo ivje kakor srebrn pajčolan, da so se košatili kakor neveste v maju. Na temnem zimskem nebu je migljalo nešteto zlatih zvezdic. In trd sneg je škripal pod nogami.

Le malo ljudi je srečevala, pa še ti so hiteli, da bi bili čimprej doma, kjer jih čaka božično veselje.

Zdajci je obstala. Ob oknu velike hiše onkraj mostu je stalo božično drevo. Nešteto drobnih svečic je žarelo na njem. In v duhu je videla sobo: veliko, svetlo, toplo. Ob drevescu otroke: srečne in vesele. Zazdelo se ji je, kakor da čuje ono večno lepo božično: Sveta noč, blažena noč...

Svetla solza ji je zdrknila po bledem licu in bolešno je stiskala v svoji pesti — groš.

Groš, ki se ga je bil dotaknil svetonočni blagoslov.

Usmiljena pekova hčerka ji je dala zanj odrezkov črnega, belega in sladkega koruznega kruha prav poln predpasnik.

Svečano so doneli božični zvonovi. Radost in veselje sta navdajala človeška srca. Jerica pa je s solznimi očmi drobila suhi koruzni kruh.

Pa vendar se je tudi v njenem srcu zgenilo in plaho, komaj slišno je pelo tudi v njeni duši: Sveta noč — blažena noč...

Božični večer

Sveti večer preživi vsaka družina najrajši zase in kdor le more, pohiti ta dan med svoje brate in sestre. Pod božičnim drevescem in pri jaselcah objame dušo čudno tajinstven mir in v človeku ožive spomini na mladost. In vsi ti spomini so prijetni, tudi če je bilo življenje včasih trdo in neusmiljeno.

Vse drugače se godi pa tistemu, ki mora sveti večer prebiti sam. Spominjam se, kako težko je bilo meni, ko sem bila prvo leto od doma in za božič nisem dobila dopusta. Ko se je bližal božični večer, sem se ga bala, ker sem vedela, da bom morala prebiti najlepši večer v letu sama v svoji tesni sobici. Napravila sem si jaselce, kupila sem si orehov, nanosila sem smrečja, da bi bila bolj doma. Vse to pa ni moglo udušiti v meni strašnega domotožja in vsi spomini, ki so bili doma vriskajoči, so bili tu otožni in bolester. V tišini in samoti sem si slikala božični večer pri nas doma še vse lepše.

Bilo nas je otrok skoraj kakor apostolov. In če drugače vselej, takrat nas ni bilo nikdar preveč. Drevesca nismo imeli, pač pa jaselce, ker sta bila oče in mati tako vajena. In ker prinese Božiček darila samo pod lepo okrašena drevesca in še celo pod tista, ki so lepša, več, tudi daril nismo dobili. Zato pa ni bilo igre, ki bi je mi takrat ne bili igrali.

Sveti večer je otvorila mati s tremi rožnimi vencami. Meni se je zdelo, da jih je bilo še dosti več, ker kar nisem mogla pričakati konca. Nato je mati pravično razdelila med nas lešnikov ali orehov, ki so bili pri igrah naš denar. Šlo je kar po vrsti: kockanje, tombola, domina, trkljanje s krajcarji, kvartanje in še vse mogoče igre. Mati nam je ves večer rezala potice in kuhala čaj, oče se je pa med nami pomladil in nam podvojil veselje do iger. Le prehitro je vselej prišla polnoč. Kako lepo je bilo sredi noči hoditi po škripajočem snegu do župne cerkve, ki je bila vsa v lučkah in do zadnjega kotička polna ljudi.

Spomini, ki sem jih obujala, so postali tako živi, da so mi napolnili oči s solzami. Zdelo se mi je, da sem sama na svetu, kakor da so mi vsi pomrli.

V tem najtežjem trenutku je pa nekdo nenadoma potrkal na vrata. Skočila sem od peči in naglo odprla. Prišla je znanka in me povabila na svoj dom. Gotovo je slutila, kako težko je pri srcu tistemu, ki je na sveti večer sam. Šla sem rada in v družbi dobrih in veselih lic sem pozabila na solze in domotožje.

Še dandanes se rada in s hvaležnostjo spominjam na tiste ljudi, ki so me vzeli v svojo sredo, ko sem bila najbolj sama. Takrat sem sklenila, da bodo vrata moje hiše vselej na stežaj odprta znanki ali znancu, ki bo ta večer tako zapuščen, kakor sem bila nekaj jaz tam daleč od doma.

Sveti večer

V peči praskeče ogenj in v beli jasni sobici je prijetno toplo. V pečici diše jabolka. Stara Rožanka si jih peče — sirovih ne more več jesti. Sedi pri peči na klopi poleg mile preslice, z nogo goni, z rokami slini in gladi nit in posluša svojega moža. Stari Rožanec sedi za pogrnjeno mizo pri luči, počasi puši, popija iz lončenega vrča in pri tem bere iz stare knjige preveselo betlehemsko zgodbo. Lasje so mu beli kakor sneg, zadaj dolgi, spredaj pa kratko pristriženi. Ura štrka, vreteno hrči, ogenj v peči poka in med to padajo resno in polagoma besede starčeve.

Zunaj se začuje trobenta, pokanje, lajanje in zvonjenje.

Pastir z dečki «žene čedo v Betlehem». Starček odloži knjigo in gleda po sobi kakor da se čudi, čemu njegovi dečki ne hite iz hiše za drugo mladino. A soba je prazna! — Vstal je, potlačil v pipi tobak in šel k oknu, kakor da bi rad pogledal na vas, dasi je bilo okno zamrzlo. Čez čas je odložil pipo, se podprl z laktmi ob desko pri oknu, si zakril oči ter vzdihnil. Žena pri peči je jokala.

«Zakaj jokaš? je vprašal Rožanec.

«Ti še vprašuješ? Vi moški nimate res nič srca! Moj Bog, pred leti je bilo v tem času pri nas vse drugače! Jožko, Ivan in Francek kar niso mogli dočakati, da so zaslišali trobento, pa so kakor srna poskočili in bili med dečki prvi. Uboga Anica se je sukala kakor veverica ter znašala, pospravljala, pomivala — pa zdaj? — Poglej!» Žena je pokazala na prazno sobo in začela jokati.

«E, nehaj no! — kakor je božja volja, kakor je božja volja!» jo je tolažil mož in glas se mu je tresel. «Saj ni noben sramotne smrti storil. Bolje je, da sta Ivan in France pala v vojnem viharju na Laškem, kakor bi bila ostala pohabljenca ko tam tisti Smrekarjev Jakob — ali ne?»

«O, samo da bi bili živi, četudi invalidi! Rada bi hodila zanje od hiše do hiše, ko bi ne bilo drugače!»

Rožanec je ostrmel, pogledal na ženo z odkritimi očmi, sel k njej na klop in jo tolažil: «Ne govori tako, pusti to! Jožeta imamo še; nemara se le vrne.»

Ženi so se zasvetile oči — ali takoj je zmajala z glavo in vzdihnila: «Bog daj — toda že petnajst let ni pisal! Da je živ, bi naju ne mogel pustiti v takih skrbeh. Jože je bil dober fant, dokler se je držal doma. Bog ve, kje je pokopan! Oh, da bi nama bila vsaj Anica ostala. Kako sva vse to zaslužila?» je vzdihnila Rožanka in zajokala.

Ogenj v peči je prestal prasketati, kolovrat ni ropotal, samo ura je žalostno štrkala. Čas nikdar ne stoji, niti kadar srce od bolečin obstane.

Vsa žalostna sta tibo gledala v okno na tiste ledene rože in v njihju srcih so tudi vzcvitali spomini na davno mladost, na milé izgubljene otroke, na porušeno družinsko srečo. Oh, da so takšne rože tudi ledene kakor one tam na oknu.

Čez nekaj časa je starček vstal, vzela rožni venec s kropilnice, se prekrižal na čelu in začel z ženo moliti. Nič nista rekla čemu in za koga hočeta moliti. Vedela sta pa. Molila sta za Jožeta.

Po visokem snegu je stopal po poti proti vasiči močan možki, pa lep večer je bil. S temnomodrega neba je svetil mesec in migljalo milijon zvezd. Zdolaj na beli zemlji so se pa lesketali milijoni isker, Grmovje in drevje je stalo skrivnostno in tiho kakor velikanske kristalne cvetlice brez — barve, brez vonja — pa vendar krasne. Nikjer najmanjše sapice. Skozi gluhi vzduh si slišal samo brenkanje zvoncev, žvenkljanje kruguljcev in lajanje psov iz daljne dalje. Vse okoli in okoli je bilo nekam tuje, pa vendar znano — tako krasno — ampak kakor smehljaj ravnokar umrlega človeka: brez gorkote, brez življenja. Takšen je morda svet, v katerem prebivajo nekrščeni: čaroben kakor mrtva lilija — a brez sreče, brez ogrevajoče ljubezni božje.

Ko je popotnik prikorakal do vasi, je obstal, snel z glave klobuk ter si otrl čelo. Hoja v debelem snegu ga je utrudila. Pogledal je na zasnežene hiše, vzdihnil in zašepetal: «Kaj neki doma delajo?»

O saj je lahko vzdihoval.

Pred dvajsetimi leti je bil še mladenič, ko je ostavil rodni króv. Hrepenenje po novosti, po tujini ga je gnalo od materinega krila. Z nahrbtnikom na plečih je preromal vso domovino. A domovina mu je bila premajhna. Odpravil se je v tuje kraje. Prijadral je po morju tja, kjer iščejo mnogi «v novem svetu» novega življenja in nove sreče, a ne pomislijo, da je pravi novi svet za morjem — v večnosti. Novi kraji in vroče življenje ga je oslepilo. Slaba družba ga je pokvarila. Pozabil je na Boga in na starše. Nič več jim ni pisal. Pred petnajstimi leti jim je poslal zadnje pisanje. Oženil se je. Dobro se mu je godilo. Lahko bi bil pošiljal revnim staršem znatne podpore, pa se

jih ni spominjal. Tedaj ga je staršev opomnil Bog. Žena mu je po kratki bolezni umrla. Umrlo mu je tudi edino dete, ki ga je imel. Prodal je svoj obrt, stopil na ladjo, vrgel lahkomišlno svojo preteklost v morje pa odjadral proti domu. Zdaj pa je stal pred tiho vasico sicer s polno denarnico, a s praznim srcem. Šel je polagoma naprej. Prišel je do pohlevne kočice. Okna so bila razsvetljena in vrata odprta. Stopil je tiho v vežo in poslušal. V sobi je slišal pritajene glasove. «Ti, moliva še za Jožeta, da bi ga Jezušček nama poslal, če je na svetu — da bi nama imel vsaj kdo oči zatisniti — če je pa umrl, da bi mu svetila večna luč», je rekel ženski tresoči se glas — in v sobi sta zopet molila «Oče naš».

Tujec se je odkril in zgrudil v temni veži na kolena, položil vroče čelo na mrzli zid — in bridko zaplakal. Ko so v sobi domolili, je odprl vrata in vstopil.

Rožanec se je ozrl in žena je vzkliknila: «Jezus Marija! Tukaj je!» Jože je padel pred njo na kolena.

Zunaj je zvonilo k polnočnici. Zvonovi so slavili srečno rojstvo Jezusovo.

V mali bajti so praznovali zopetno rojstvo edinega sina Jožeta. Vsi so šli v cerkev ter se tam zahvalili Bogu za srečno vrnitev.

Marija Trnkóczyjeva

(Obisk.)

Čez Mestni trg se lije mesečina. Starodavni magistrat z Robbovim spomenikom molči v okolju patricijskih hiš, kjer je nekoč utripalo srce Ljubljane. Tod nekje je hodil Prešeren pod okno Primčeve Julije in gledal v razsvetljena okna, za katerimi je plesala nemška denarna in aristokratska gospoda. Tu je nekoč opolnoči trubaduril svoji Faniki veseli študent Dragotin Kette in je plahi Murn zavzdihnil pred hišo lepe Alme in bežal pred utripi lastnega srca... In dalje tam v knezoškofijskem dvorcu je pred dolgim stoletjem prenočeval Napoleon. V bivšem hotelu poleg magistrata so se ustajale gosposke kočije in romantični postiljoni. Ves sijaj izza kongresa, kralje in cesarje je videl ta kraj, bil je priča prevratov in prekucij, klici po svobodi, a tudi pasje vdani govori so odjekali od starih mračnih zidov, zaklepajočih vase vse razkošje in vse zamolčane boli ponosnih meščanov. Rahla resignacija objema človeka po teh historičnih spreletih. Morda me pa je z neko neodvnljivo silo objel tudi občutek tuge, saj sem šel na obisk k svoji dobri, a bolni prijateljici, Mariji Trnkóczyjevi.

Ko sem dospel po ozkem in strmem stopnišču v prvo nadstropje, je gorela luč v veliki sobi. Na stenah vise grbi in spomini. Stare slike. Ko sem se priklonil gospe Mariji, ji je boleča roka vztrepetala. Ohromelo telo ji je negibno počivalo na divanu, a njena osivela glava je razodevala nekdanjo lepoto. Oči so še živo-zgovorne, duh bičan od bolečin si ne pusti oddiha. Pravkar je odložila knjigo in me je z mladostnim smehom pozdravila.

Nekaj boleznega je leglo na nas.

V odsekanih stavkih smo govorili o življenju in Bogu.

«Delala bi rada, hodila», pravi gospa Marija.

Vsa glava ji je vztrepetala v nestrpnem naporu in ozrla se je v povesle oči navzočih kakor bi iskala odgovora in pomoči. V naslednjem hipu je spet vsa jasna in vzravnana.

«Kdor obupa, je premagan, gospod, Jaz nisem obupala nikdar...»

«A kje je bila moč...?»

«V meni, gospod! V mojih debetih otrocih, v njihovih bolečinah in smehih. Jaz sem bila mati, ki je čakala na smehe otrok. Danes ne vidim več takih mater...»

«A kdo se Vam smehlja zdaj, milostiva?»

«Moji vnuki, gospod. Rod živi iz nas naprej...»

Zamislil sem se v hipnem molku nazaj. V tej sobi je nekoč vodila gospa Marija svoje domače čajanke, tod je zagovarjala salonsko upravičenost našega jezika in iz tega kraja pošiljala z blagoslovom v svet svojo mlado devetorico po srečo in po razočaranja...

«Ali težko pogrešate ljudi?»

«Storila sem dobro, če sem mogla. V šumno prijateljstvo nisem verovala. Kdor je bil moj prijatelj — je tudi danes in bo do konca.»

«A javno življenje?»

«Nikdar nisem bila nazovi — narodna dama. Ljubila sem svoj rod z dejanji. V odborih nisem rada govorila... V polpretekli dobi nam je huda predla. Žena je tedaj sodelovala, ni enakovredno vodila, kakor je to dandanašnji. Obrambna društva slovenska, naši dijaki, pevci, planinci in čistost slovenske besede mi je bila nadvse ljuba. Vse, kar je zdravo, gospod... Tudi telovadci...»

«Mnogo čitate, milostiva?»

«Dolgo ne utegnem. Razmišljam. Opazujem. Zvečer debatiramo. O vsem mogočem. Mnogo je še mojih in pri tej mizi sem še gospa predsednikova...»

«Se mnogokdaj spominjate...?»

«Zvestoba naših zakonov je bila sveta stvar. Vsakemu možu pa je potrebna neka svoboda, sicer pride do vzolov. In vsak zakon jih ne zna odvozljati... Čemu prepirti? V delu je končno vse zadoščenje. Prepirt je zadeva šibkih ljudi. Kdor uvidi, tudi nadvladuje, kdor zamolči, v dejanju odgovarja.

Spet se je nalahno zdrznila, zaprla oči in poizkusila vstati.

«Rajni Trnkóczy je bil idealist. Pet in dvajset let je predsednikoval hranilnici — zastoj, vse življenje je bila naša hiša zatočišče javnih blagrov... In krov za vse, ki so potrkali nanj... Saj veste... Danes je treba imeti komolce, gospod, ostre komolce! Mesto poklonov — batine... Jaz sicer nisem...»

«Kako živite sedaj, milostiva?»

«Ljuba sestra Fridolina me vozi. Ona je sestra v resnici. Pri nas je vladala vedno svobodna domačnost. Viharjev je zunaj dovolj. No, Sipko, najstarejši, je že magister... Bodočnost je njegova. Nada je postala mlada mati, Maruška nadomestuje moje noge in roke, Zdenko je v Brnu. Dara je moje mirno veselje, a drugi so duševne injekcije... Teh potrebujem zelo...»

«Nekoč ste imeli svojo mater pri sebi, kajne?»

«Pred enajstimi leti je umrla. Temperamentna in odločna je bila. Karakter. Pravijo, da je bila tudi zelo lepa in se je skrbno negovala. Umivala se je s snegom.»

Pogledal sem lepo gospo Marijo, to večno mladenko z neštetimi udarci življenja in res: vse na njej je brezhibno. Govor, toileta, njena civilizacijska stran.

Otroci ji skušajo semintja ugovarjati, a vedno se avtoritativno ravnajo. Neugonljivo ponos izplamteva njeno visoko čelo. In vsa je še ženska. S starostjo se bori zavestno in neodjenljivo. Ostala je mlada.

«Včasih smo hodili na ples, gospod. Mladina se je ortalila z menoj. Zdj tako čudno plešejo...»

Pokaže mi fotografijo, ki jo prikazuje kot kumico «Ljubljanskega Zvona» s svojima hčerkama in svetel spomin se ji vname v oči.

Popili smo čaj. Popušili cigareto. Ura je pozna.

«Zame ni ure, gospod. Jaz ne ukazujem spanju. Kadar pač pride...»

Gospa Marija Trnkóczyjeva.

Vstal sem. Zunaj je bil pust in žalosten večer. Kot patina davnine je legla motna megla čez Mestni trg. Novembrske zvezde so trdno vztrepetavale... Gospa se je razbolela. Na koridorju je stal črni, gibljivi voziček in čakal na kasnega gosta, gospo Marijo. Samotne ljubljanske ulice so se topile v dremavici.

Od glavne pošte dalje vodi pot na veliko promenado. Zdelo se mi je, da spet vidim krasno vraslo, ponosno gospo, ki premerja nasade... A spomnil sem se, da luč v njeni noči ne ugasne do jutra... V sobici, kjer trpi zglede slovenske žene-trpljenice...

Ivo Peruzzi.

Saša Tavželj-Koštiálova:

Iz zapiskov vaše učiteljice

(Konec.)

Navadno so prišle v šolo iskat pomoči, kadar so imele v hiši gosta ali bolnika, da bi jim pripravila to ali ono boljše jed. Mnoge niso znale speči niti dobrega, tečnega kruha (tu mnogo pečejo nekvašen kruh iz koruzne, ječmenove ali zmesne moke in pridenejo nadev iz točene sirove čebule in orehov, za moj okus nekaj nemogočega) ne skuhati dobre juhe. Večina celo ni znala narediti in uporabljati prežganja. In pri vsem tem so porabile in predelale včasih mnogo dobrega materiala v neužitno jed. Iz 5 do 6 jajc, četrta litra smetane, moke in ogromne množine masla se jim je n. pr. posrečilo napraviti trd, neužitni podplat — one so to imenovale «potancelj» — po vsej pravici! Zelo so se čudile, ko sem

jim pokazala, da se da iz dveh jajc in ravno toliko žlic mleka, moke in sladkorja ter kepice masti narediti rahla in tečna jajčna jed (omelette soufflé) ob pravilni predelavi snovi. Tudi čaja in kave niso znale skuhati. No, pa to ni nič čudnega, saj je mnogo mestnih žena, ki imenujejo neko temno, grenko brozgo — čaj, in redko, prozorno vodko — kavo!

Enkrat ali dvakrat sem ustregla in doma pripravila, kar je želela, prihodnjič sem jo pa napotila, da je z mojo pomočjo sama naredila, kar je želela imeti. Prav tako sem jih uvedla v osnovne pojme krojenja in šivanja preprostih domačih oblek, otroških oblek, predpasnikov, perila in opreme za dojenčka. Seveda vse na roko šivano. Dekleta so se navadila, kako se pravilno pere. Vsaj pri praznjem so se potrudile, da so ga pravilno oprale. Tudi so se naučile čistiti tla, ki so si jih počasi napravile vse hiše, in snažiti okna. Polagoma so dekleta jela tekrovati med seboj, katera bo lepše očedila hišo. Žene pa so se naučile gojiti razno zelenjavo in kuhinjska zelišča, ki jih doslej niso poznale (na pr. peteršilj, por, paradižnike itd. in raznovrstne zimske prikuhe).

Tako so se polagoma prebujale in dramile iz otopelosti. S tem, da so se lotile telesne kulture in se zanimale za negovanje doma, jim je tudi vzkličala potreba po duševni hrani. Prihajale so po knjige in časopise. Ob nedeljah in zimskih večerih se je kar neprisljano zbral dekliški krožek. Izgotavljati so si začele perilo in majhna ročna dela, jaz sem pa izkušala neopazno vplivati na njih pomanjkljivo izobrazbo. Lahko pa smelo trdim, da ima marsikatero kmetiško dekle, ki je morda v besedah okorno, včasih celo neotesano, dostikrat mnogo več srčne kulture kakor marsikatero mestno izobraženo ali napol izobraženo dekle, ki pod tanko plastjo zunanje okretnosti skriva v sebi le malo resnične, srčne izobrazbe.

In uspehi vsega truda in prizadevanja? Ne pričakujte, da vam bom pripovedovala, da je tam v tistih hišah povsod vzor snage in reda ter da se vse vrši po pravilih higijene. O, nikakor ne. Je zdaj tam pač tako kakor je povprečno v drugih vaseh naše banovine. Ako pa primerjam razmere ob svojem prihodu in sedaj, je napredek dovolj razveseljiv.

Gotovo ima naša domovina še mnogo takih krajev, ki čakajo, da jim pride kdo pomagat. Veliko dobrega lahko naredi izobražena žena na tem polju, bodisi da stalno prebiva med njimi, bodisi da samo tampus pride mednje. A tudi obratno bo le blagodejno vplivalo na pionirsko kulturo, če se bo izkušala poglobiti v duševnost naroda in mu pomagati iz njegovega trpljenja. Vsaka lahko žrtvuje nekaj let svojega življenja in njen trud ne bo brezploden.

Vsaj meni ni žal za enajst let truda za druge. Danes, ko se poslavljam od vasi, da živim možu in družini, z zadoščenjem zrem na pretekli čas v zapuščeni, gorski vasi.

Osemnajstletna sem prišla iz mesta: malone blazirana, nezadovoljna, kapriciozna in polna zahtev. Danes po teh letih je nasprotno. Sem zadovoljna, polna veselja do življenja in dela, in zdi se mi, kakor da mi je šele osemnajst let.

In dobro se zavedam, da se imam zahvaliti temu preobratu v sebi prav udejstvovanju v «modernem misijonarstvu».

K sklepu še prosim oproščenja, če sem nekoliko preveč silila v ospredje, a se zaradi lastnega doživljanja nisem mogla ogniti govoru v prvi osebi.

Morda drugič še kaj iz življenja vaše učiteljice.

Foto Jos. Pogačnik.

Otroci, pogledajte Pogačnikovo Metko, ki je naslikana na prvi strani, kako je lepa, in tu si jo oglejte, kako se grdo joka.

Smeh in jok

(Glej tudi sliko na ovitku!)

Nič ni na svetu tako ganljivega — morda za prav čuteče zakonske može samo še ženski jok — kakor je otroški jok. Nič na svetu pa tudi ni tako zdravega, bolj čudovitega, kakor je otroški smeh. Kaj vse bi moral imeti igralec, kakšno notranje doživetje ali virtuoznost bi moral imeti reproduktor za tak izraz — otrok pa odpre na stečaj svoje oči — in ves ogromni, bogati svet najbujnejše fantazije, široke prostranosti in neskalsene lepote nam zasiže iz njegovih čistih, jasnih oči! In zopet, če je našo punčko prevzelo prepričanje, da se ji godi krivica, da je mamica ne razume, kdo izmed posnemalcev človeških čuvstev, kakor bi lahko imenovali igralca, kdo bi nas mogel tako globoko ganiti, izzvati toliko sočutja, ki bi nam povedalo toliko, kolikor nam pove obupno skremžen obrazek, s solzami zalite oči in v krčevitem ihtenju drhteče telesce. In čim večja je lestvica med tema dvema skrajnima izrazoma otrokovega čuvstvovanja, čim pestrejša skala med jokom in smehom, tem večja je njegova dojemljivost — in tem večje naše veselje!

ZASTONJ

VAM POŠLJEMO

KOLEDAR

ako nakažete naročnino do 10. januarja 1931.
v znesku Din 68.— za vse leto.

Čitajte stran 4.

Izpolnite priloženo dopisnico!

Pavla Lovšetova:

Ameriški pevski prvaki

To so bitja, katerih življenje vsak dan razgaljajo po novinah. Ne le njih dobre lastnosti, temveč tudi njih križe in težave, romane in škandale — vse to požre tiskarski stroj in čez nekaj ur izbruh v milijonskih izdajah. V Ameriki ne poznajo občutljivosti ali obzirnosti, kadar gre za senzacijo. In senzacija je tam vse, to se pravi: reklama zna vsako stvarco spretno izrabiti. Če je ob nastopu uspel, ga obdajo z božansko glorio, če je bil »iztuljen« (izžvižgan ne morem reči, ker tam znači žvižg največje priznanje; nezadovoljstvo pa izražajo z mrmranjem in tuljenjem hu-hu!), je pa zopet posebnost in junak svoje vrste. Tega in onega obdaja cel roj repertorjev, ki vsako malenkost razblinijo in jo oboroženo s fotografijo pošljejo med občinstvo. Tam ničesar ne požirajo rajši kakor resnične in izmišljenje zgodbe svojih odrskih znancev.

Dramski prvaki, četudi veliki umetniki, ne uživajo tolikšne popularnosti kakor operni in filmski zvezdniki, ki se rekrutirajo iz vseh narodov sveta.

Za Američana ima poseben čar že dejstvo, če je umetnik iz Evrope. O evropski umetnosti imajo visoke pojme, zato pošiljajo največje operne in filmske družbe vsako leto svoje managerje v Evropo »na ogled«. In vsako leto čitamo, da je iz te ali one metropole izginila ta ali ona korifeja v dolarsko deželo. Pred nekaj leti mi je milanski glasbenik rekel: »Ne hodite v »Scalo« poslušat Puccinija, ampak peljite se v New York. Tam so italijanske gala-predstave; tam so naš Caruso, Gigli, Martinelli, De Lucca, Galli-Curci, Bori itd. Dolar nam je ukradel naše narodne zaklade.« — Mož je govoril resnico. Tudi Nemci in Francozi prispevajo s svojimi najboljšimi umetniki k ameriškemu prvenstvu, v zadnjem času so se jim pridružili Nizozemci, Švedsi, Japonci, Kitajci in prav izdatno še Rusi. Da smo tudi mi mali Slovenci zastopani v malih vlogah pri filmu in v newyorškem opernem zboru, je že znano.

Čim prispe novo angažirana sila na svoje mesto, se začne novinarsko izpraševanje kakor na sodišču: Kaj si? Odkod? Kdaj rojen? — No, poslednja točka je menda najmanj verjetna od vseh podatkov, ker novinarju korifeja sama ali pa njen manager pove vedno starost, ki se zdi za reklamo najuspešnejša. In kakšne ganljive zgodbe se pišejo o umetnikovi predkarieri! Romantika ima tu svoje neizčrpno polje. Velika večina teh umetnikov trdi, da je postala kar čez noč slavna. Managerji ne štedijo z novinarskimi članki in marsikaka oboževana zvezda zasluži komaj toliko, kolikor požre reklama. Zvezdniki-začetniki imajo dostikrat »fifty-fifty«-pogodbe (t. j. petdeset-petdeset: vsak polovico!) Pol gaže vzame manager, pol izvajalec. Od te polovice mora zvezdnik plačevati seveda nebroj stvari, ki spadajo v rubriko »stanu primerno«. Tako je od precejšnje armade teh navideznih bogatinov, ki služijo za naše pojme naravnost bajne cene, le malo takih, ki lahko brezskrbno gledajo v bodočnost. Neverjetno je, koliko ljudi živi od dela enega umetnika in kdo vse reflektira včasih na souživanje od njegovega talenta.

Pred nekaj meseci so naznanili listi senzacionalno vest, da so v Nemčiji aretirali sopranistko Metropolitanke, Elizabeto Rethberg, ki je odnesla na lanski pevski tekmi prvo nagrado v New Yorku z naslovom »the perfect world singer« — najpopolnejša svetovna pevka. Ko je letos obiskala Nemčijo in nastopila v svoji domovini, je internacionalna koncertna agentura v Berlinu terjala od nje 20.000 dolarjev provizije. Ker se je Rethbergova branila plačati toliko vsoto, so jo

Foto M. G. M.

Katarina Dale Owen in slavni ameriški pevec Lawrence Tibbett v »Hajdukov pesmi«.

Elizabeta Bethberg.

kratkotomalo zaklenili v sobo in ji napovedali aretacijo. Zastavila jim je svoje dragulje, dokler bi se spor sodno ne poravnal, toda pomagalo ni nič. Šele ko je zdravnik konstatiral obolenje v grlu in ko se je zavzelo za njo občinstvo, so jo izpustili na svobodo oziroma jo spremili do matere (v Dresdnu) in nato v sanatorij, kjer zdravi zdaj svoj živčni šok. Vsa ogorčena je iz-

javila: «Tak divji atentat je nesramno izsiljevanje. Mislim, da sem v Rusiji, ne pa v Nemčiji.»

Uboga Rusija, za vsako slabo primeri si dobra!

Druga prvakinja, ki jo je Evropa silno razočarala, je Galli Curci. Ze lani so mi pravili v Ameriki, da njena pevska zvezda že tone. Morda so povedali tudi nji, ker so konec lanske sezone prinašale novine dolge interviewe z njenimi slikami. Ob tej priliki je izjavila, da zapušča opero, ker je ta panoga umetnosti nekaj zastarelega, dolgočasnega. «To ni drama, niti koncert, eno ovira drugo. Posvetila se bom rajši pravi, čisti umetnosti — koncertu. Začela bom z veliko turnejo po Evropi, ki jo bom nadaljevala v Azijo na Japonsko, nato pa se bom vrnila preko Filipinov zopet v Ameriko. Čez dve leti na svidenje v New Yorku.»

Res velik in lep načrt! Toda Amelita je prezrla, da evropska umetnost ni spala zadnjih 20 let, ali pa je mislila, da bo v koncertu laže prikrila svoje pevske nedostatke.

Ze po dveh mesecih — ne letih! — so novine zopet prinesle njeno sliko s senzacionalnim naslovom: V o g o r č e n j u o d p o t o v a l a. Amelita Galli-Curci je povedala novinarjem, kako nemilostno so jo sprejemali Evropeci. V Budimpešti in na Dunaju so jo celo izžvižgali ter zahtevali visoko vstopnino nazaj. Skratka: «Evropa je grozna, Amerika pa je edinstvena dežela na svetu!» je rekla.

Zdaj jim obeta koncertiranje po Kanadi, tam upa pokriti svoj evropski deficit. A zdi se, da bodo stroški za reklamo po tem fiasku narasli in kdo ve, kako dolgo se bo Ameliti še ljubilo prepevati za svoje managerje.

Njeno živo nasprotje pa je najmlajša članica Metropolitanke, Marion Talley, prava Američanka, 18letna je prispela iz Kansasa v New York, kjer so jo takoj sprejeli kot čudežno dete, presrečni, da imajo lahko domačinko med prvimi solisti. Prva in največja reklama je bila tedaj njena mladost. Ko pa je začela kritika poudarjati, da mladi pevki manjka še mnogo znanja, da njena tehnika ni popolna, da njena igra ne zadovoljuje itd., tedaj bi bila morala mala Marion zapisati pravo številka na ček. Najbrže je v svoji neizkušeni — ali trmi? — mislila, da pojde tudi brez tega. Kdo ve, ali ni bila dosti borbena ali premalo talentirana — kratkomalo: po treh letih je odpovedala v New Yorku svoj angažma. Kritika, publika, managerji — vse je obstalo z odprtimi usti.

Ali je to mogoče? Oditi iz prvega ansambla sveta, kamor dosežejo po hudih borbah le izvoljenci? Ni jim šlo v glavo. To je bilo ugibanja, pa tudi zabavljanja ni manjkalo, kakor povsod. Velika večina niti ni hotela tega verjeti, dokler ni Talleyeva letošnjo pomlad na turneji v Clevelandu poslednjič zapela svoje «Lucije Lammermoor». Takrat so jo zopet oblegali reporterji, slikali njo, sestro in starše, ki so dospeli iz Kansasa k poslovilni hčerkinji predstavi. In šele takrat je izpregovorila Marion: «Kaj je umetnost sredi večnih zakulisnih intrig? Zelim si lepega, naravnega življenja. Zato sem kupila v bližini svojega rojstnega kraja farmo in sama jo hočem obdelovati. Polje, rože, tički — to me veseli. Z lastnimi rokami si bom služila in zraven pela. Sebi v veselje, nikomur v zavist in jezo.» S tem korakom si je napravila Talleyeva še večjo reklamo kakor bi si jo s plačanimi noticami. Dobivala je razne ponudbe — a odklonila je vse. Časopisje pa jo zasleduje še vedno. V preteklem poletju so jo slikali v preprosti haljici, s širokim slamnikom na glavi in grabljami v rokah. Ali je mlada Američanka domela Tolstega?

(Konec prihodnjic.)

F
R
A
N
J
A

O C V I R K O V A

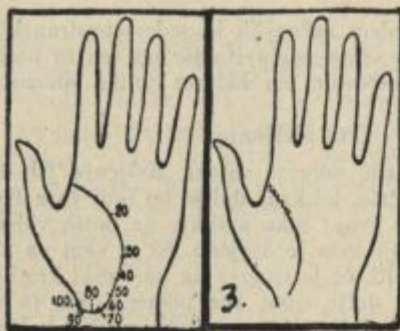
«Od Šiške do Ljubljane in Kurje vasi ni lepšega dekleta kot je Ocvirkova hči.»

Prinašamo sliko Ocvirkove mame, ki ne dosti manj ko 40 let sedi v burji, mrazu in vročini sredi kupov debelega špeha, slanine, bržole, nežnih telečjih sre in zdravih pujskovih pljuč... To je na znamenitem mesarskem trgu, ki odkriva krvavo kraljestvo ponosnih, bogatih šentpeterskih in poljanskih mesarjev, katerim je dana lastna vloga v gospodarskem življenju Ljubljane in jih je nesmrtno ovekovečil Juš Kozak: Šent Peter.

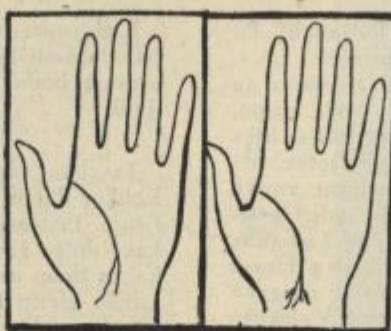
Človek se rad ustavi pri Ocvirkovi mami. Prijazno se pogovori s teboj, pozna rodbinsko zgodovino celih rodov in je zgovorna kronika tržnega dneva. Še vedno prijetno lice se smehlja zdravo in polno, kakor je zdrav tudi njen poklic. Skrbno zavita šestdesetletnica je bila — na uho povedano — njega dni najlepše dekle od Šiške do Ljubljane in Kurje vasi... Njeni dve sestri pa prav tako. Mimo njene stojnice korakajo zdaj skrbne gospodinje, nerodne ženske-začetnice z visokimi čevlji in židanimi bluzami, ponosne dame kupujejo proti koncu poldneva še malo poslastico, ko pa je toliko lepega povedati svoji prijateljici in je za lepo telo blažeči spanček tolikanj potreben... Kdo bi tedaj hitel? Tudi samotne samec in kupujoče požrtvovalne pantofeljčke-može je že videla Ocvirkova mama. Mimo nje se premika gibljivi želedec Ljubljane. Pereče gospodarske krize so butale v njeno lopo, ki je kljubovala padcem in podvigom cen, vojnim dobrotam in prevratnim bolečinam. Mama pozna žep in duše ljudi.

Franja Ocvirkova s Poljan se je pisala kot dekle za Zajčevu. Po materi izhaja nje rod iz šmartnega pri Ljubljani. Njen oče je kmetoval v Sneberjih. Sedem krepkih otrok je zastopalo domačo hišo. Ko so se preselili na Poljane, je bilo treba pošteno prijeti za delo na novem domu.

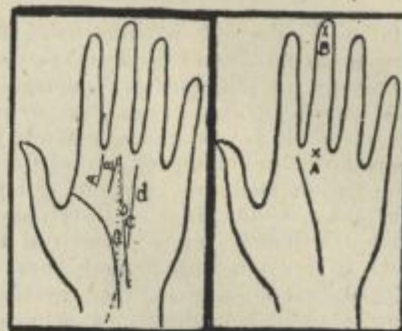
Mnogi ženini so se ponujali k Ocvirkovi hiši. Lepa, pridna dekleta, pa tudi bogata bodočnost je mikala fante od vseh fara. Ocvirkova mama je vedno zgodaj vstajala in dobro vedela, kaj je potrebno in važno. Od pridnosti svojih rok je živela zadovoljna v delu in stremeča k uspehu. Z osemnajstimi leti se je že osamosvojjala in naslednje leto jo je Joža Ocvirk odpeljal k

Sl. 2. in 3.

Sl. 4. in 5.

Sl. 6. in 7.

k umetnosti, kjer utegneta dosežati uspehe, zaradi katerih vas bodo še po smrti slavili (c). Nekaj manj slave kakor ta črta pomeni črta, ki gre od Solničnega brega in se spušča naravnost navzdol (d).

Prav obzirni boste morali biti z izjavami, kadar boste znancem ogledovali dlan, pa boste zapazili križ na Sa-

turnovem bregu in na tretjem členku sredinca. Ta dva križa uničujeta vse tisto, kar stoji na dlani, če na dlani dobro kaže. Glejte, da jim usodo napovedujete v kolikor mogoče mili obliki, zakaj dovolj je, da so ti vaši znanci že sami po sebi fatalisti, pa jih zato ni treba še posebe prepričevati o tem (sl. 7). (Konec prihodnjic.)

Potočnikova Truda

Koroška povest. Češko spisala Gabriela Preissova. Prevedel Ivan Podgornik.

(Nadaljevanje.)

«Kako misliš, izobražena?» ni prav dobro razumela Truda.

«Tako resna je in tako lahko se človek o vsaki reči z njo pogovori... Ti ne veš, kako je ona duhovita. Tega njenega globokega duha bi ti ne mogla izpreumeti, draga moja.»

Truda je te besede tako umela, kakor da je hotel nje mož reči: «Ti, ki si zrasla na Sinjem vrhu, se z njo še primerjati ne moreš...» in bridka žalost se ji je vselila v srce. Vendar tega ni marala pokazati. «Lepa je,» jo je nalašč pohvalila.

«Kaj ni res lepa,» je pritrdil mož, «in pa čedno ime ima, Slavka se kliče...»

V Trudi se je nezavedno porodila zavist... Ta učiteljica je imela tako lepe polne lakti, kodraste lase, en kodrček ji je kar naprej silil na čelo, in je bila tako zanimivo bleda kakor bezgov cvet. Bila je vitka kakor jelka, lepo je znala igrati na klavir, čedno ime je imela, in domačini so ji rekli «tista lepa učiteljica...»

Od tega dne se je zdelo Trudi, da ima učiteljica vsak čas kaj povedati nje možu... in vselej sta govorila drug z drugim brez konca in kraja...

Kovačeva sta šla neki nedeljski popoldan na svoj priljubljeni izprehod pod Stol. Odondod se je kaj lepo videlo na Sinji vrh, ki se je skrival med zelenjem tam gori na na-

sprotnem gričku. Truda je dobro razločila stezice, ki je po njih še deklica plezala, z daljnogledom pa sta opazovala, kako jima prijazno kimajo domača okna, ki so v poznem popoldnevu gorela v večerni zarji. Truda je natanko razločila oblačke dima, ki se je kadil iz obeh domačih dimnikov, zdaj pa zdaj se ji je celo zazdelo, kakor bi se gibali na pragu njeni ljudje; zdelo se ji je, da vidi belkaste pičice, to je sklop ovac, ki se gnetejo za skalami, med njimi pa se preganja domači pes. Vsega tega Mirko ni toliko opazil. On ni imel tako bistrih oči in si ni znal pomagati z domišljijo... Najbolj se je tožilo Trudi po ostavljenem domu, kadar so tam gori pred prazniki zažigali kresove, ali vendar je bila zanjo pot tja gori ravnoko zarasla, le malokdaj sta jo z možem prehodila.

«Oni tam zgoraj živijo po svoje in jim ni mar, kako mi živimo», je večkrat rad rekel Mirko. Toda njemu se je zdela njegova naloga vse bolj vzvišena. «Oni tam zgoraj skrbe pošteno samo za svoje gnezdo in za svoj plot, moje srce pa je navezano na stotero usod...»

«Mislim, da je navezano najbolj na tvoja dva otroka», je pripomnila Truda, ne da bi hotela sebe omenjati.

«Saj veš, da imam oba rad kakor samega sebe, ali zato vendar nečem, da bi bilo v meni manj človeka kakor očeta», je zopet načel Mirko problem, ki ga ni ona nikdar prav dobro razumela.

In razlagal je zopet tisti svoj večni evangelij, da prosvetljen človek vendar ne more živeti kakor rovka, skrbeti samo zase in za svoje potomce, potem pa klavrno izginiti... On mora na tem lepem, toda čudno uravnanim svetu pomagati drugim k svobodi in še više, in če je sin majhnega naroda, je ta njegova dolžnost še tolikanj večja...

«Ali zakonske in njih družine veže Bog drugega na drugega», se je spomnila Truda lepe vere svoje babice... «Čemu bi človek skrbel za druge, od tega nima nobenih obresti, je rekel rad naš oče.»

«Nič ne rečem, je že lepo to samoljubje», je dejal Mirko in brskal s svojo paličko malomarno po travi, «čisto lepo... Ali moj narod in ta zibelka mojega jezika je po božji volji tudi z menoj vred ena družina, saj je v tem tudi nekaj lepega, samoljubnega, če se človek zaveda, da je član dobrega, zdravega naroda.»

«Mirko, poglej no!» mu je prevzdignila Truda besedo.

Prišla sta do borne kočice z razdrapano streho in se zavzela... Na tleh je čemela na slamnici suhljata ženica. Stiskala je k sebi glavico deteta, nedaleč od nje pa se je igralo še troje otrok, ki so si delali iz kamenčkov in vejic nekakšen vrtiček. Vse je tako kazalo, kakor bi jih bili na samo nedeljo postavili na cesto.

«Kaj pa to pomeni?» se je ustavil in začudil učitelj, «kaj pa je z vami, Goričnica?» se je sklonil k slamnici. Ženica, ki je na njej počivala, se je bridko nasmehnila. Štiri lepa jabolka so ležala na njeni raztrgani odeji, zavitek z zmletim sladkorjem in skodelica iz porcelana.

«To je vse njeno, od gospodične učiteljice», je razlagala. «Ona pa pospravlja po hiši.»

«Od katere učiteljice?» je osupnil Mirko.

«No od tiste lepe», je odgovorila.

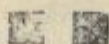
Stopila sta k edinemu odprtemu oknu kočice in potem še k odprtim vratom in pogledala v hišo... Na tleh je na otepu slame klečala nova učiteljica in z osviškom slame pomivala umazano tla. Stene so bile tudi že ometene, zelene slepice pri peči omite, sredi sobe stoječa miza je bila tudi že počejena, prav tako tudi okno, skoz katero sta gledala.

«Gospodična Serajnikova... Kaj pa vi tukaj?» je pozdravljajl Mirko s klobukom v roki.

Vitko dekle je poskočilo s tal in si z obema rokama popravilo razkuštrane lase. Po ble-

Tudi rački si privoščita za Silvestrovo kozarček dobrega vina.

dikastem obličju se ji je razlila lahna rdečica, v zmetenem smehljaju, ki je razodeval majhno zadrego, se je zasvetila vrsta prelepих zdravih zob... Truda je z boleščjo spoznala, da ona nima takih lepих zob...

«Pomagam malo bolni Goričnici...» se je oglasila Slavka. «Nikogar nima razen teh neboljjenih otročičkov. Strašno je to...»

«In sami ste vse to postorili?»

«Na koga naj bi čakala?» se je nasmehnila učiteljica. «Danes sem prosta in rada delam. Včeraj mi je povedal moj učenec Francek, da je njih mamica bolna, da jim ni mogla skuhati ne žgancev ne kave, pa sem se pošli z dečkom domenila, da jim pridem danes malo pospraviti.»

«Mene je gospodična počesala pa lep trak mi je obljubila!» se je oglasila za učiteljevim hrbtom Franckova sestra.

«Kajpa da ga dobiš, za bolečine, ker te je bolelo, ko sem ti razčesavala lepe laske!» je prijazno potrdila učiteljica.

«Skuhala nam je kavo in nam dala belega kolača, vsem, tudi mamici», jo je pohvalil Francek.

«Same pritožbe zoper vsiljivko», se je pošalila učiteljica. «Ne zamerite, gospod učitelj,

da stoji pred vami učiteljica bosa, pa še na nedeljo, res se ne spodobi...»

Truda jo je čudno pogledovala, ko je tam stala bosa, z izpodbrecanim krilom in z zavihanimi rokavi, in čeprav je bila dekle, da jo je bilo veselje pogledati, si vendar Truda v nerazumljivi nenaklonjenosti ni hotela priznati njene dobrote, ki jo je izkazovala tem revežem... In dasi je bila tudi sama bistroumna in šegava v vsakem pogovoru, ni spravila iz sebe nobene besedice, čeprav je čutila, da bi se to spodobilo.

«Naj vas ne motiva, gospodična, vi ste res občudovanja vredni», jo je pohvalil Mirko za oba in stopila sta zopet k delavčevi ženi, ki je mirno ždela na slamnici. Slišala sta od nje vsakdanjo zgodbo o bedi... Povila je četrtega otroka, mož pa od jeze okoli popiva, kdo ve, kdaj pride domov, in še brez bora v žepu... Ni bil menda drugače slab človek, ali izpozabljal se je čezdalje bolj, in njegova žena ni več vedela kam z otroki... Zdaj ji je ta lepa učiteljica obljubila, da bo z njim govorila, in če nima hudobnega srca, se morda le izpametuje...

«Od otrok hodi samo eno v šolo, kajne?» je vprašal Kovač.

Pritrdila je, da hodi v šolo samo ta deček, dekletce pa ima šele štiri leta... Zadnje tri dni ni mogla otrokom nič gorkega skuhati, ali jutri morda že lahko vstane...

«Moja žena vam pošlje drevi malo kaše, jutri bomo pa videli, kaj bi se dalo narediti...» je obljubil Mirko namesto Trude. Čudno se

mu je pa le zdelo, da ona sama nima nobene tolažilne besedice zanjo.

«Bog vam poplačaj, to lepo učiteljico kakor bi spremljali sami angelci!» Te besede je še gredoč ujela Truda, ko sta odhajala.

In ko sta že šla svojo pot, je izregovoril mož: «Vidiš, gospodična Slavka bi ti bila lahko za zgled, in tudi vsem nam drugim bi bilo lahko za vzor to mlado dekle...»

Pričakoval je, da jo bo vsaj malo pohvalila, a odgovorila je z velikim samozatajevanjem, suhoparno, da bi ne izdala svoje razbolelosti: «Nobenega dela nima, z nečim se pa mora ukvarjati...»

«Zase bi si že znala poiskati opravila, ne boj se!» je rekel Mirko živahno. «Ali, Truda, danes sem spoznal, da se s samimi besedami in dobro voljo še nič ne doseže. Kot učiteljevi ženi bi ti bila nazadnje pa le dolžnost, da bi katerikrat malo pogledala okrog po hišah, kaj počnejo naši šolski otroci. Le poglej, kako škoduje našim ženskam kuhanje na odprtih ognjiščih. Te kuhinje so po navadi brez oken, tema je v njih in dima, da je strah, kar je silno škodljivo za oči, zato se naše ženske tudi tako hitro postarajo. Kmetje gledajo le bolj na svoje hleve, da so bolj prostorni, svetli in zračni, za to imajo še nekaj smisla, na ženo in otroke pa ne mislijo in jim ni mar, kako se ti počutijo v hiši... Truda, ti mi boš pomagala, da počasi odpravimo to zaostalost. Moja misel je ta, vidiš, da bi malo pogledala po hišah, si boš že znala poiskati primeren izgovor, potem me boš pa opozorila na vse, veš? Saj ti hitro zapaziš, kje je kaj narobe.»

(Dalje prihodnjič.)

ŽENSKI POKRET

F. Mohorčičeva:

Tretje svetovne ženske igre v Pragi

III. Jeux Feminins Mondiaux.

(Konec.)

Največ pozornosti je uživala pri teh igrah 23letna Hitomi, dobra znanka izza prejšnjih svetovnih iger in raznih tekem, rekordwoman, žurnalistka, instruktorka ženske atletike na Japonskem in najbolj popularna žena v svoji domovini. Pri treningu je nedostopna, trenira vestno in vztrajno. Šele kadar dokonča zadnji umirjevalni gib, šele takrat gre z veseljem na zabavo. Pri konverzaciji se poslužuje «mednarodnega jezika», mahanja z rokami in mimike obraza. Kakor večina sportnikov, se tudi ona kaj rada iz vse duše nasmeje

Praktična modna ročna torbica, v kateri je prostora za malenkosti, ki jih rabi dama izven doma!

priložnostnim dovtipom. Pri tekmovanju ji je utrujenost neznana stvar. Samozavestno stopa k startu. Ko si je pa priborila svetovno prvenstvo s skokom v daljavo in je stala obrnjena proti zmagovalnemu drogu, na katerem je plapolal bel prapor z rdečim krogom, in ko so se razlegnili zvoki japonske himne, tako posebni in karakteristični, kakor je poseben narod, ki ga v zadnji dobi občuduje svet, so zaigrale v njenih temnih očeh solze radosti. Od ginjenosti kar ni mogla izpregovoriti. Hitomi si ni osvojila prvega mesta samo pri skoku v daljavo, tudi večina gledalcev, zlasti onih, ki so jo poznali поблиže, so jo postavili na prvo stopnjo svojih simpatij.

Japonke so prišle v Prago že mesec dni pred igrami. Vodil jih je prof. dr. Kinoshita, mož, ki se je popolnoma posvetil študiju telesne vzgoje. Japonke so bile do najmanjše podrobnosti dobro preskrbljene. Hrano so si pripeljale s seboj za ves čas. Na razpolago so imele avtomobile, da bi jih hoja ne utrudila. Trenirale so redno vsak dan. Kadar sem šla na Letno in mimo stadiona, je bilo vedno polno gledalcev, ki so pozorno sledili treningu simpatičnih in vztrajnih Japonk. Sploh pa je bil njih prihod in njih bivanje v Pragi za praški sportni svet nekako taka senzacija, kakor prof. Strohschneider za Ljubljance. Praški dnevnikarji so pisali o njih zelo laskavo. Pa tudi njih potovanje je zavidanja vredno. Po igrah v Pragi so igrale še s Poljakinjami, v Berlinu so nastopile proti Angležinjam in Nemkam, nato so se odpeljale v Švico in še v Pariz; odondod pa v Bruselj na tekmo z Belgijčankami. Iz Bruslja so se vrstile zopet v Pariz na francosko mednarodno tekmo. Iz Pariza so se peljale v London, odkoder so dne 26. septembra nastopile proti domu. Spotoma so se ustavile še v Gibraltarju in Marseillesu. Evropo so zapustile v Neapolju. Iz Port-Saida so napravile izlet k piramidam. Na Ceylonu so obiskale stari budistični samostan. Indijska država jih je povabila na obisk še pred njih odhodom v Evropo. Domov so se vrstile preko Honkonga in Šanghaja. Kdo bi jim ne zavidal?

Zelo daleč so prišle tudi Kanadke. Claire Minten, kapetanka kanadske družine basket-balla, se je zdela na prvi pogled angleško nepristopna, kakor tudi njene tovarišice. Na bežna vprašanja žurnalistov je 20letna miss odgovarjala disciplinirano, vendar se je opazilo, kako se je ta popolna sport-girl, kakršne vidimo v ameriških filmih, zabavala na račun resnih žurnalistov, ko so ji s tako resnim obrazom pretipavali obisti. V njenih očeh se je zrcalil pritažen otroški smeh. To je bilo pač, česar žurnalisti niso mogli zabeležiti v svoje stroge sportne intervjuje. Drugim pa se je miss s tem najbolj prikupila. Končno je le snela resno masko tudi pred žurnalisti in se prisrčno zasmejala. Tedaj ni bila več hčerka višjih deset tisoč kanadske družbe, temveč brezskrben otrok, v katerem bi si nikdar ne predstavljali resne sportnice, prvakinje basket-balla. Zato je tembolj presenetila z igro v družbi svojih tovarišic. Njih igra je bila popolna, ker drugačna sploh ne more biti pri njihovem tako popularnem sportu. Njih vedenje je bilo tako brezhibno, kakor je pač lahko le vedenje ameriških sportnic. Simpatije, ki so si jih pridobile v Pragi, so bile popolnoma zaslužene.

Poljska Američanka Walasiewiczova je bila najhitrejša ženska na igrah. Že pri treniranju je bilo videti na nji firmo: Made in U. S. A. Skrbno je pregledovala tekmovalno progo. Bila je nezadovoljna, pritoževala se je, kakor je to že navada sportnikov, in tožila, da je proga nova in da na njej ne bo mogla doseči najboljših uspehov. Videti je bilo, da se pri-

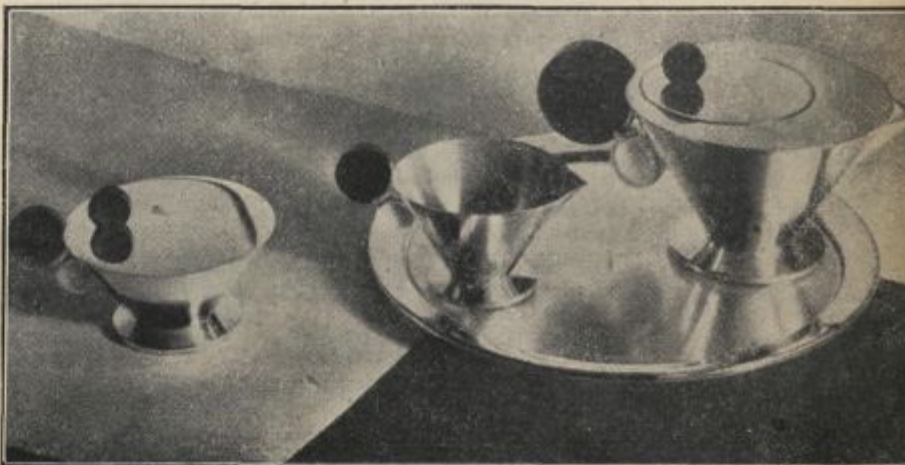
Nasta Rojc: Avtoportret.

pravlja za tekmovanje z vso resnostjo, z enako resnostjo, kakršne je treba recimo pri sestavljanju modernega stroja. W. ni sportnica v našem pomenu besede, temveč prvovrstna delavka. Nje delo je občudovanja vreden ameriški izdelek. Ni se smejala in ni imponirala samo s svojimi uspehi, ampak tudi z železno mirnostjo in resnostjo.

Pri nas manjka organizatorice in propagatorice Hitami, večje naklonjenosti javnosti in države, v prvi vrsti pa seveda zanimanja naših deklet. Druge države znatno podpirajo svoje atletke. Za vzor nam je zlasti Japonska. Namesto da dekleta po šoli ali po delu letajo po promenadi, naj bi šle rajši na trening. Saj se s telovadbo ne goji samo gibčnost in odpornost telesa, temveč tudi volja. Žal pa je pri nas še dandanes dosti ljudi, ki imajo proti sportu, čeprav je v svetu na visoki stopnji, gotove pomisleke. Stroga sportna disciplina je tudi za dekleta zelo koristna, organizirano potovanje po svetu razširja obzorje, spoznanje in dopisovanje z inozemskimi sportnicami pa tudi ni brez koristi.

V drugih državah imajo velike kadre atletk, izmed katerih lahko izberejo le najboljše in najbolj izkušene moči. Naši kadri so po kvaliteti razmeroma dobri, vendar zaradi pomanjkanja atletk izbira sploh ni mogoča. Naša Trtnikova, članica ljubljanske Ilirije, je kaj častno zastopala Slovenke. Prišla je v finale pri skoku v višino. V ta finale so prišle atletke le štirih narodnosti, vse druge so bile v predtekmah izločene.

Pri hazeni pa je prišla v finale Boltarjeva, članica ljubljanske Atene. Obema gre pač tem večje priznanje, ker sta vkljub najskromnejšim razmeram pripomogli, da je na III. svetovnih ženskih igrah v Pragi zaplapolala na zmagovalnem drogu naša trobojnica in da je tudi naša himna odmevala na ogromnem praškem stadionu.

Moderni servis za čaj. Posebnost so leseni držaji pri skodelicah.

MODNI PÊLE MÊLE

V gotovi starosti, na gotovem socialnem stališču in v gotovih finančnih prilikah si vsaka žena izbere svoj lastni način oblačenja. V teku časa preizkuša, kaj se ji najlepše poda, kaj je najbolj primerno za njeno postavo, kaj potrebuje za razne prilike, pa tudi, katere modne zamislike si lahko dovoli. Na ta način si uredi svojo garderobo, v kateri v teku časa le zamenjava stare kose z novimi, prilagojenimi modi. Določeni pa so vedno za enake prilike. Težko je diktirati modo. Modni referati so za to, da objavljajo modne novosti, ne pa, da predpisujejo modo vsem ženam brez razlike in da delajo iz modnih zamislov zakonca za vse. Vprašanje garderobe moderne žene je individualno, zato ni da bi kdorkoli posegal vanje. Današnje žene imajo tako različne interese in področja, se gibljejo v tako različni družbi, da je vsaka vkljub vsem modnim časopisom, referatom, skicam in nasvetom pri izbiri garderobe in pri načinu oblačenja prepuščena sama sebi. In prav zato lahko vsaka pokaže svoj individualni okus.

Danes vemo že skoraj vse glavne pogoje zimske mode. Dolgo je trajalo kolebanje med različnimi zamisli, končno se je pa moda le omejila na nekatera osnovna pravila.

Žamet je velika moda. Nosi se enobarven in vzorčast. Nosi se od dopoldne do polnoči v različnih barvah in kvalitetah, od lesketajočega pana pa do velur-transparenta. Pod plašč obleka iz vzorčastega žameta, popoldanska obleka iz enobarvnega žameta, kombiniranega s čipkami, popoldanski plašč ali kostim iz temnega žameta s kožuhoastim ovratnikom in zapetniki, kazak iz lameja in žametno krilo, večerna obleka iz svilenega žameta, okrašena z ozkimi obročki iz dehorja, večerni plašč iz velur-šifona iz umetne svile, klobuk ali baret tudi iz mehkega svilenega žameta. Kratka jopica iz žameta pa je skoraj nepogrešljiva pri vsaki večerni obleki, pa najsi bo iz žameta, svile ali čipk. Barve: bela, črna, temnorjava in razni odtenki zelene barve.

Večerne obleke so vse dolge do tal, životki prilježni, krila pa razširjena z zvončastimi vstavki, volani ali tunikami. Vratni izrezek sega zadaj do pasu. Uveljavlja pa se tudi empirski vratni izrezek in vratni izrezek cesarice Evgenije (glej model na str. 19. naše revije).

V garderobi elegantne dame morajo biti najmanj trije plašči: angleški, popoldanski in večerni. To elegantno trojico pa pomnožuje še kožuh. Angleški plašč je ozek, gladek, sega do polovice meč, v pasu je zožen in prepasan s širokim pasom iz blaga. Veliki ovratnik je iz kožuhoastine. Popoldanski plašč je v pasu in na

bokih prilježen, nad kolena pa zvončasto razširjen in daljši kakor angleški. Žepi se delajo le na angleških in sportnih plaščih in kostimih. Drugje ne. H kostimu ali popoldanski obleki se nosi štola iz kožuhoastine ali pa iz blaga in obrobljena s kožuhoastino. Vezanke iz kožuhoastine se nosijo h kostimom, pa tudi na plaščih.

Večerni plašči so ali popolnoma dolgi kakor obleka in spodaj razširjeni, obrobljeni s kožuhoastino, ali pa kratki, ki segajo le malo čez boke. Tudi te vrste plašči so v pasu prilježni.

Temnozelena in siva barva sta nova modna pridobitev. Na temnozelen plašč se zlasti lepo poda karakil, modna novost v kožuhoastini. Podoben je razkuštranemu bernardincu. Dobiva se v vseh barvah, od najsvetlejših sive in bež do najbolj temnorjave. Seveda se pa dobi tudi črna barvan. Karakil ni posebno lep, toda zelo trpežen, zato se uporablja pri sportnih in strupacnih plaščih in kostimih. Astrahan, siv ali črn, se vidno uveljavlja. Veliki ovratniki na plaščih in našitki na rokavih so zelo elegantni.

Ivid, zlasti z drobnim vzorcem, še vedno uspešno konkurira suknu, vendar mu bo slej ali prej moral prepustiti vodilno mesto. Kostim in plašč iz črnega sukna z ovratnikom iz astrahana sta si že letos pridobila simpatije Parižank.

Za letošnjo zimo so določene rjave, sive, temnosive in črne nogavice. Nogavice iz svetle umetne svile niso več moderne. Izpodrivajo jih solidne, goste flor in svilene, toda iz svile, ki je skoraj brez leska.

Usnjene ročne torbice se nosijo čez dan; svilene, vezene ali pošite s perlami pa zvečer.

V torbico moderne dame spada nalivno pero. Seveda mora biti izbrano v kvaliteti in barvi. Nove barve: onyks, lapis lazuli, mahagoni, leskeče črno.

Dežniki iz karirane in črtaste svile so sicer še vedno moderni, vendar jih bodo kmalu izpodrinili enobarvni z ozkim svetlim robom.

Čeprav se toliko propagirajo daljši lasje, so bile na zadnjem svetovnem lasničarskem kongresu na Dunaju nagrajene pričeske s kratkimi lasmi. Tendenca kongresa je bila: daljši lasje, toda nagrajene so bile pričeske s kratkimi lasmi, in to je odločilno. Lasje so sicer nekoliko daljši, zadaj okroglo zastrženi in pokrivalo uho. Deška pričeska ni več moderna. Lasje so predeljeni po sredi glave in gladko počesani nazaj, tako da ostane čelo prosto. Ali pa so predeljeni pri strani nad ušesom in lahko valoviti. Daljši lasje so skodrani (toda ne v drobne kodre, da je videti glava kakor koštrun) ali pa zviti zadaj v umeten vozec.

ZA PLES IN GLEDALIŠČE

Preprosta večerna obleka iz tafta s širokimi zvončastimi vstavki v krilu.

Večerna obleka iz svilenega krepa s kratkim kepom in zvončastim volanom na krilu. Okrasek na levi rami je iz svilenega tila in atlasa v barvi obleke.

Obleka iz vinskordečnega žoržeta, okrašena s svetlimi našitimi progami na životku. Krilo ima vstavljene široke zvončaste dele. Na pasu je okrasek iz umetnih biserov.

Plesna obleka iz vijoličastega krepsatena. Stranski zvončasti deli so našiti na krilu. Umetne cvetke v pasu so iz vijoličastega atlasa.

ZA POZNO JESEN IN ZIMO

Preprosta obleka iz džersija za v urad. Bluza v obliki žempra je v pasu nekoliko nabrana, krilo pa je zvončasto.

Obleka za daljši popoldanski sprehod iz enobarvnega toida z belim dečjim ovratnikom in ozkimi zapestniki. Sportni plašč iz karirane toida z velikimi našitimi žepi brez okraska. Ovratnik iz žameta je obrobjen z blagom, iz kakršnega je plašč.

Eleganten komplet iz žameta ali caviar-velurja z velikim ovratnikom iz dolgodlake kožuhoine. Bluza in podloga pri plašču sta iz svetlega svilenega krepa.

Popoldanski plašč iz črnega damskega sukna, spredaj globoko prekrižan in zapet z enim gumbom. Veliki ovratnik in zapestniki so iz bele lisice ali risa.

ZA ODRASLE ŠOLARICE

Apartna obleka iz marokena. Krilo je zvončasto. Za deklice od 14 do 16 let.

Obleka iz črnega ripsa. Ovratnik in plastron iz belega krepdešina.

Obleka iz lahkega volnenega blaga. Krilo je nabrano v gube. (Poraba 2:50 m blaga, 150 cm širokega.)

Obleka iz krepdešina popolnoma preprostega kroja, ozaljšanega s pentljami iz istega blaga. (Poraba 4 m blaga, 100 cm širokega.) Za deklice od 14 do 16 let.

Obleka iz črnega krepdatena, prikladna za zgodnjo pomlad. Ovratnik iz plisirane žoržeta. (Poraba 4 m blaga, 100 cm širokega.)

Popoldanski plašč s kratkim kepom, obrobljenim z lisičjim krznom.

Ovratnik v obliki šala je tudi iz lisičjega krzna.

Večerni plašč iz črnega žameta z velikim kožuhočinastim ovratnikom.

Rokavi so ozki brez zapestnikov.

Večerni plašč z velikim ovratnikom v obliki šala.

Sportni plašč iz debelega angleškega blaga z velikimi našitimi žepi.

Ovratnik in reverji so iz bizama ali risa. Če so rokavi brez kožuhočine, se morajo nositi k takemu plašču usnjene rokavice z visokim zapestnikom, ki je znotraj podšit s kožuhočino. Širok pas je iz enakega usnja kakor rokavice.

Moderni preprosti klobuki.

Komplet: obleka in dolg jopič. Jopič je iz volnenega diagonala z velikim ovratnikom iz lisice. Obleka je iz džersija in ima dečji ovratnik iz bele soile.

Komplet: plašč, krilo in bluza. Plašč in krilo sta iz toida, bluza pa iz džersija.

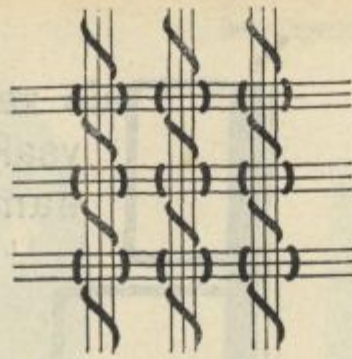
Komplet iz enobaronega striženega velurja. Robovi plašča, žepov in pasu so prešiti na stroj z debelo soilo. Obleka ima bel soilen plastron. Ovratnik in zapestniki na plašču so iz lisičjega krzna.

Krilna kombineža iz belega batista, pri-krojena v celem, ima ob strani plisirane ostavke. Okrašena je z belim vezenjem.

Ažur je vedno priljubljen okras za perilo, posebno če je kombiniran z vezenjem. Vzorec krilne kombineže je okrašen z belim vezenjem, in sicer z ažurjem, kombiniranim z inkrustacijo. Na zgornjih srednjih slikah je nazorno pokazano, kako se dela ažur, in ker so slike precizne, način dela ne bo delal preglavic.

**PREPROSTO
PA
VENDAR
ELEGANTNO
PERILO**

Jutrnji plašč iz rožastega krepsatena, podložen z belim fularjem, okrašen s prešivnim vzorcem.

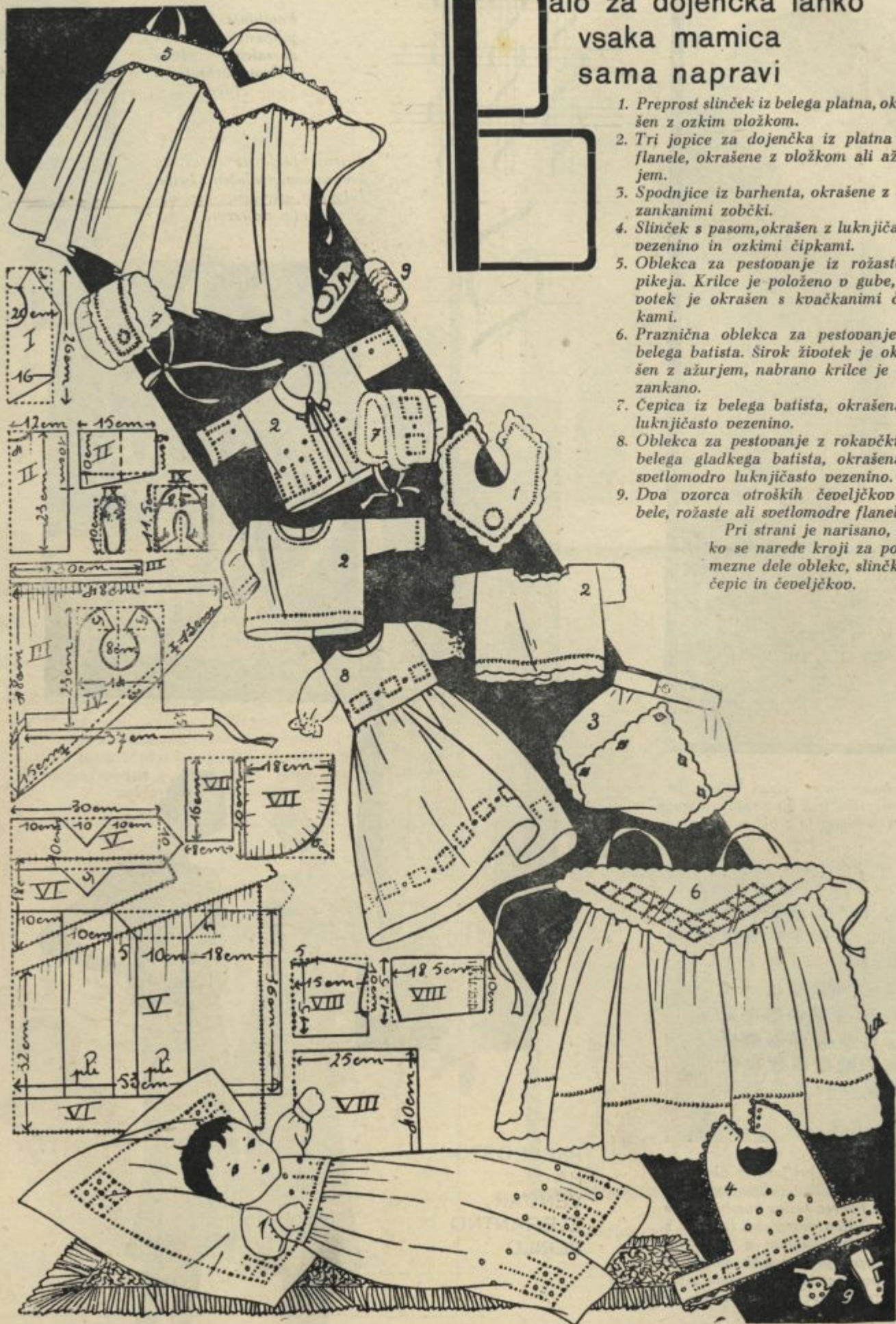
Kombinacija iz vijoličastega svilene-ga satena, okrašena s široko bruseljsko čipko.

Balo za dojenčka lahko vsaka mamica sama napravi

1. Preprost slinček iz belega platna, okrašen z ozkim vložkom.
2. Tri jopice za dojenčka iz platna ali flanele, okrašene z vložkom ali ažurjem.
3. Spodnjice iz barhenta, okrašene z obzankanimi zobčki.
4. Slinček s pasom, okrašen z luknjičasto vezenino in ozkimi čipkami.
5. Oblekca za pestovanje iz rožastega pikeja. Krilce je položeno v gube, životek je okrašen s kvačkanimi čipkami.
6. Praznična oblekca za pestovanje iz belega batista. Širok životek je okrašen z ažurjem, nabrano krilce je obzankano.
7. Čepica iz belega batista, okrašena z luknjičasto vezenino.
8. Oblekca za pestovanje z rokavčki iz belega gladkega batista, okrašena s svetlomodro luknjičasto vezenino.
9. Dva vzorca otroških čevljev iz bele, rožaste ali svetlomodre flanele.

Pri strani je narisano, kako se naredi kroji za posamezne dele oblek, slinčkov, čepic in čevljev.

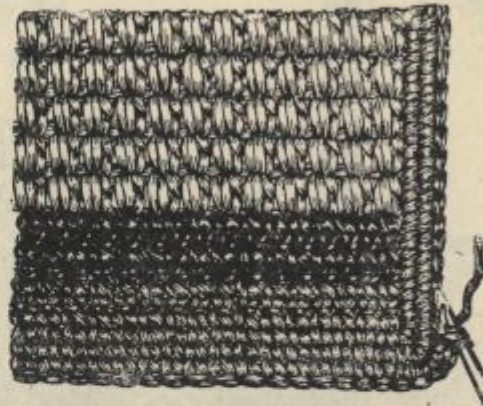

ZA PRIDNE

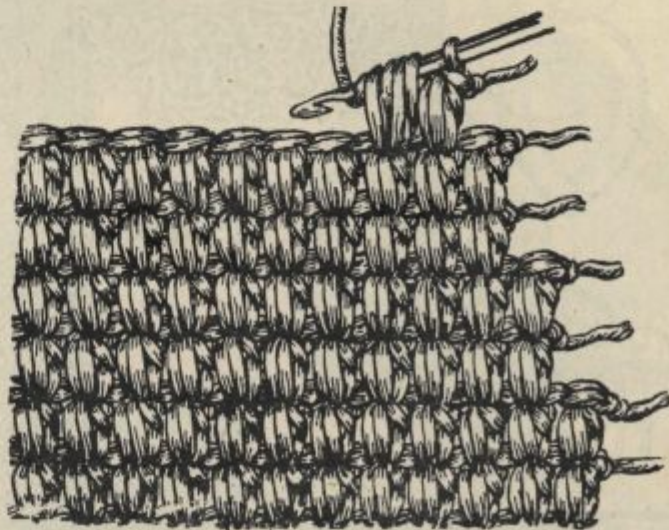
ROKE

Na gornji sliki je kvačkan žemper iz volne ali soile v treh barvah za dve-letnega otroka. Najbolj primerne barve so: svetlomodra, temnomodra in rožasta. Prednik, rokavček in zadnik se kvačka v celem. Rokavi kimono in životek se pri strani sešije. Nato se šele žemper obkvačka, in sicer najprej le spodnji rob s temnomodro volno, nato pa okrog in okrog z rožasto volno. Spredaj se za-vezuje s svilenim trakom ali pa z vrvico, spleteno iz volne.

Vogal, kako se obkvačka.

Začetek prednika.

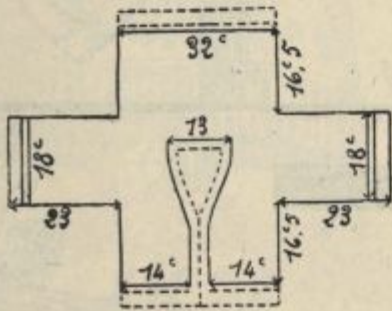
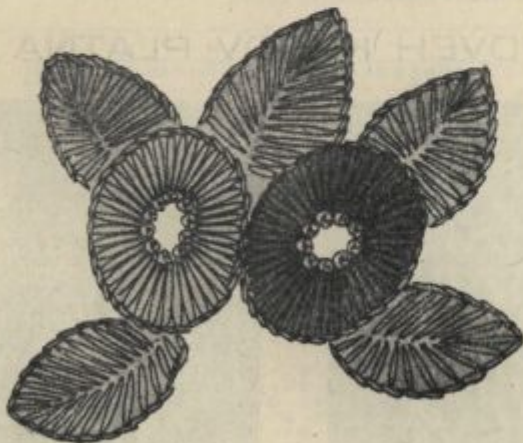

Fig. 6. — Schéma.

Pomanjšani kroj z naznačenimi merami.

Vzorec za obkvačkanje žepov, rokavne in vratne izreze.

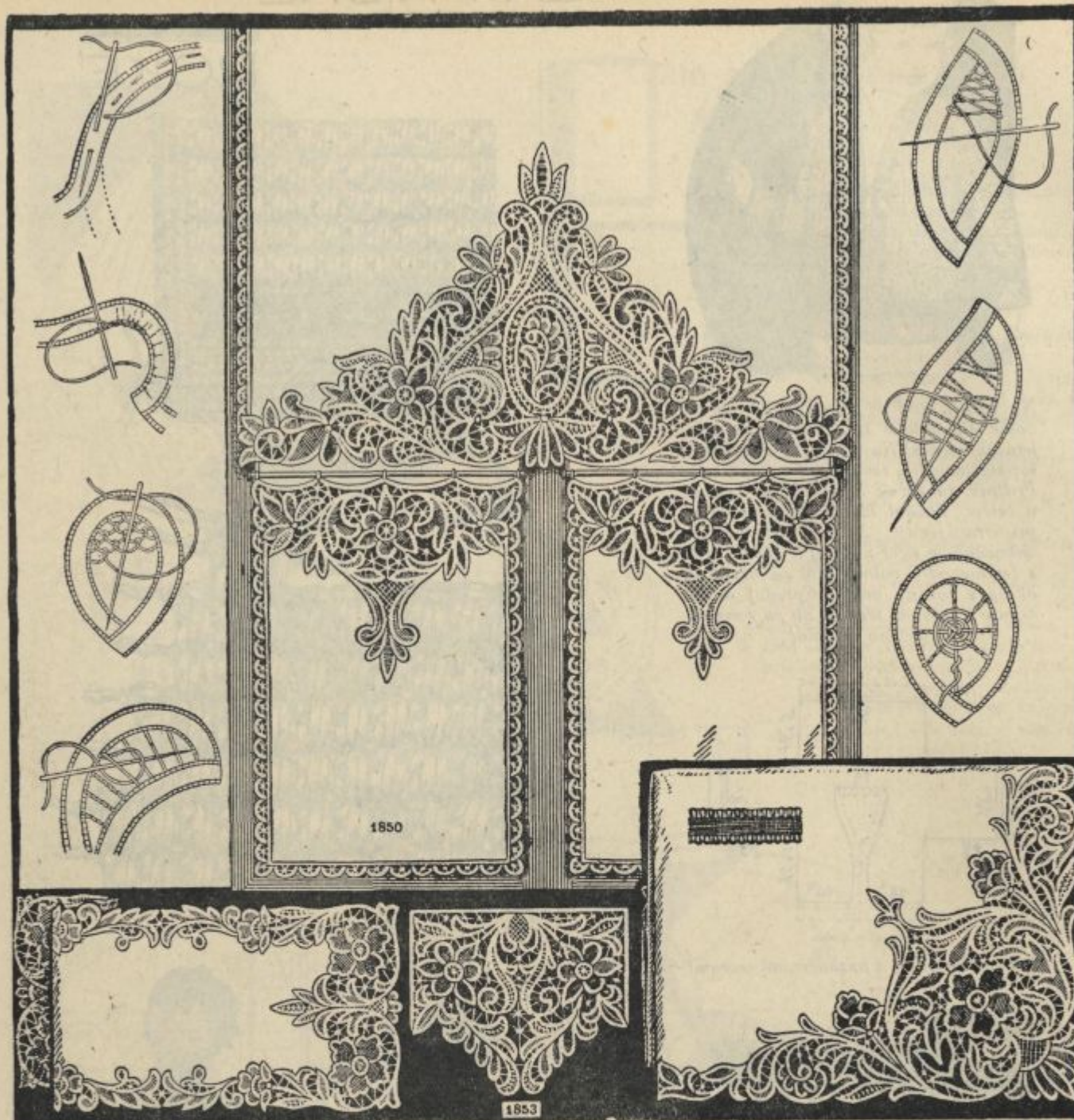
Motiv za okras žepov.

Oblekca brez rokavov in ovratnika, ima žepe, rokavno in vratno izrezo obkvačkano z debelo biserno prejico. Tudi motivi na žepih so izšiti z biserno prejico.

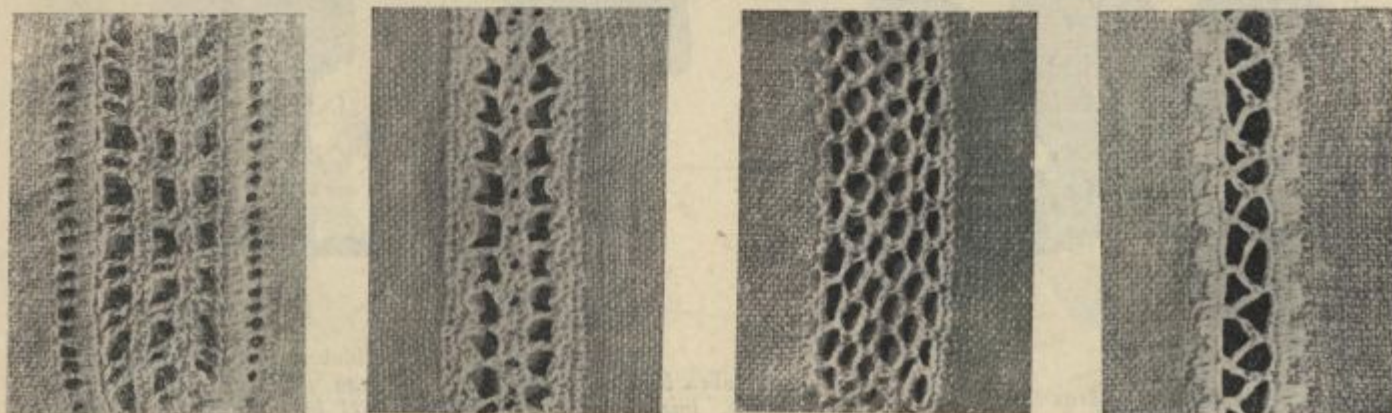

Oblekca z rokavi iz enobarvne pralnega blaga. Zapestniki in ovrtnik so iz belega batista in obrobljeni z ozko nabrano čipko. Spredaj na krilcu je motiv, izšit z enobarvno prejico D.M.C.

Čipka poantle (pointlace) z renesančnim vzorcem. Na sliki so zavese, prt in prtlič okrašeni s čipko poantle. Na prvi pogled sliči ta čipka kleklani, vendar pa se od nje bistveno razlikuje. Na straneh je naznačeno, kako se našije na vzorcu trak in kako se izšijejo posamezne oblike.

KVAČKANI VZORČKI ZA SESTAVO DVEH KOSOV PLATNA

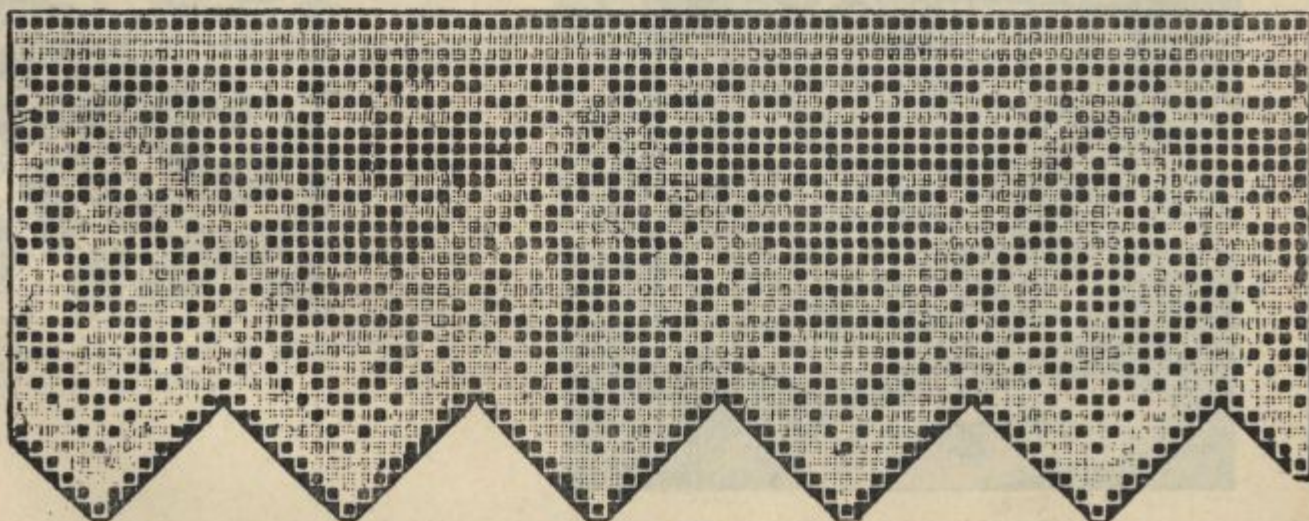
Iz manjših ostankov platna izkušamo včasih sestaviti razne prtice, za kar navadno uporabljamo kupljene vložke. Če pa ni primernih kupljenih vložkov, si lahko pomagamo s kvačkani. Rob, ki ga nameravamo obkvačkati, najprej zapognemo in naudarimo. Ta rob

lahko obšijemo, obzankamo, ažuriramo ali pa obkvačkamo. Nato pa skvačkamo oba dela z ozkim ali širšim vložkom. Na risbi so štiri različni kvačkani vložki, ki jih lahko uporabite.

RIŠELJE V RAZNIH KOMBINACIJAH

Kje vse lahko uporabimo lep motiv v rišeljeju, nam kaže zgornja slika. Za blazine in senčnike se kombinira s čipkami, filet-motivi, različnimi nabirkami in resami, vse seveda oprezno, z okusom.

Moderni vzorec za filet-čipko. Lahko se uporabi tudi za kvačkano čipko.

V zgornjem vogalu je motiv B, ki se lahko uporabi za prte in prtičke. Na sliki se vidi tudi omara za namizno perilo.

Dandanes je kaj težko konkurirati z zalogo perila naših starih mater, ki so prinesle velikanske bale v možo hišo. Posteljnega perila, namiznih prtov vseh velikosti, prtičkov in drugega je bila polna skrinja. Bale so postale po večini skromnejše, zato pa elegantnejše.

Pri vezenju posteljnega in namiznega perila se uporabljajo največ sestavki iz polne vezenine in luknjic.

Naše mize lahko kaj lično krasita vzorčka A in B, treba jih je samo z dobrim okusom uporabljati.

V belem platnenem prtju zelo lepo učinkujejo vogali, okrašeni z motivom A, ki ga uvezemo z modro prejico. Cvetje izdelamo z zankastim vbodom, liste v rišeljju. Prazno sredino prta izpolnimo s prednjim vbodom z ravnimi in navpičnimi črtami, ki tvorijo kvadrate. Prt obrobimo s 3 cm širokim modrim platnenim robom.

Prtičke k garnituri izdelamo ravno tako kakor prt, samo v pomanjšani obliki.

S tem prtom pregrnemo mizo za čaj.

Prijeten kot v balkonski sobi.

Okrogli prtiček, milje, izdelamo iz sivega platna z belo vezenino. Poleg motiva A ga okrasimo tudi s sem ter tja posejanimi luknjicami.

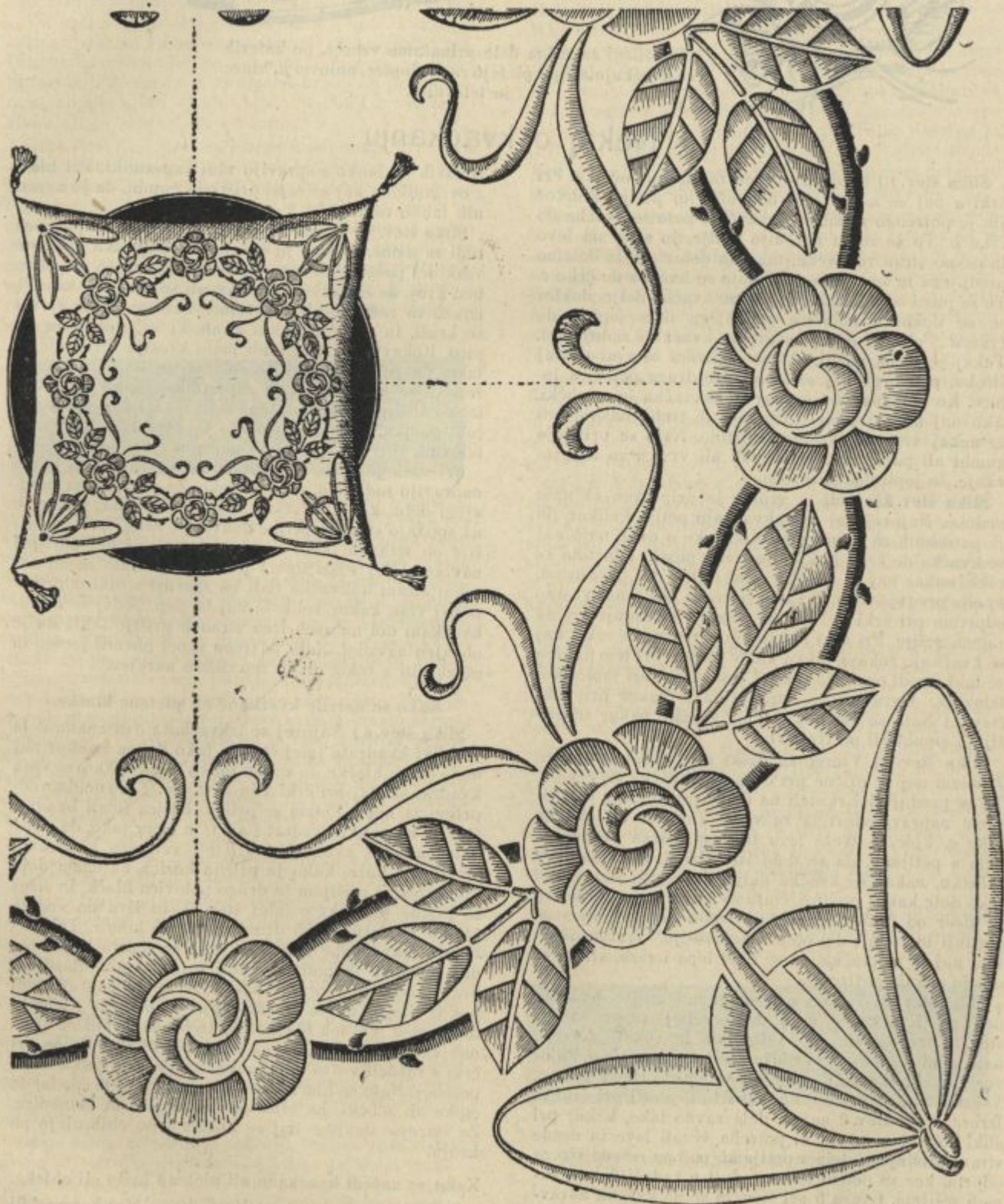
Motiv B uporabljamo po okusu gosteje ali redkeje ob robu prta, da je videti kakor bordura. Prazno sredino prta pa izpolnimo sem ter tja z večjimi in manjšimi luknjicami. Prtičke napravimo zopet prav tako, samo v pomanjšani obliki.

Mali motiv B se dá prav čedno uporabiti tudi za tekače ali manjše prtičke. Najlepše pač učinkuje bela vezenina na barvastem platnu. Ako postavimo omara za perilo v pred-sobo ali na hodnik, tedaj je zelo dobro, če jo tapciramo z živobarvnim kretonom, da ne pride prah skozi špranje na perilo.

Motiv A, ki se lahko uporablja na prtih, prtičkih, tekačih itd.

ZA PRIJETNE KOTIČKE

Sodeč po pogostih naročilih vzorcev za blazine in prte, je med našimi naročnicami mnogo prijateljic lepega vezenja. Eno vam vzorca za polno vezenje, ki je vedno lepo in vedno novo. Pač pa zahteva to vezenje celo veziljo, ki je obenem tudi dobra risarica in zna povzdigniti eleganco vsake posamezne črte in vsakega posameznega motiva do lepe skupine. Naš vzorec se dá kaj učinkovito uporabiti za belo in barvasto vezenje.

Na prilogi za ročna dela prinašamo vzorce, po katerih se kvačkajo ali pa pletejo razne jopice, puloverji, bluze in telovniki.

Nekaj o kvačkanju

Slika številka 1.) Kroj, pripraven za majhne otroke. Pri črki *a* naj se nasnujejo (nakvačkajo) petlje, kolikor jih je potrebno za širino rokavčka, nato se kvačka do črke *b*. Tu se zopet naredijo petlje, in sicer na levo in desno stran rokavčka, tako da dobimo celo dolžino prednjega in zadnjega dela, nato se kvačka do črke *c*. Tu se pusti odprtina za vrat in se kvačka dalje, dokler se ne dokonča polovica prednjega dela jopice do črke *d*. Pri črki *e* naj se prične kvačkati zadnji del. Tukaj je treba paziti, da bo odprtina za vrat dovolj široka, potem pa naj se kvačka še druga polovica jopice. Ko se jopica sešije, naj se obkvačka še z zobčki. Ako naj bo pri jopici ovratnik, je treba nakvačkati še nekaj vrst na ovratno odprtino. Nato se prišijejo gumbi ali pa se nakvačka trak ali vrstica za zavezovanje. In jopica je narejena.

Slika številka 2.) Tudi ta vzorec je pripraven za naše malčke. Najprej naj se nakvačkajo petlje kolikor jih je potrebnih za širino jopice od črke *a* do *a*, nato naj se kvačka do črke *b*, kjer je treba pustiti odprtino za roke, nakar naj se kvačka samo zadnji del, to je hrbet, in oba prednja dela. Pri tem je treba paziti na ovratno odprtino pri črki *c*. Nato se prednji in zadnji del na ramah sešije. Pri črki *b*, kjer je odprtina za roke, naj se kvačkajo rokavi, lahko kar v krogu. Pri tem vzorcu se lahko tudi opustijo rokavi, potem se nosi jopica kot telovnik. Ovratnik se napravi tako kakor pri sliki številka 1.) Nato se vse obkvačka z zobčki, nakar se prišijejo gumbi ali pa trakovi.

Slika številka 3.) Vzorec za deški ali dekliški pulover. Z delom naj se prične pri črki *a* in kvačka do črke *b*. Tu se prednji del razdeli na dve strani in se s snemanjem napravi odprtina za vrat. Tako se kvačka do črke *c*, kjer se zveže leva in desna stran prednjega dela s petljami, da se dobi ista širina, kakršna je v začetku, nakar se kvačka dalje, dokler ni zadnji del tako dolg kakor prednji. Nato se izkvačkajo še rokavi, in sicer od črke *d*, kakor je treba dolge, potem se prednji in zadnji del ob straneh sešije. Vratna odprtina naj se obkvačka, da se dobi lepa izreza, ali pa se obšije s trakom (treso).

Slika številka 4.) Vzorec, pripraven za starejše dečke in deklice. Kvačka se vsak del posebej (n. pr. zadnji številka 1, prednji številka 2 in številka 2a in rokavi številka 3), nato se oba dela na ramah in ob straneh sešijeta. Pulover je nekoliko oblikovan, da se lepše prilaga životu. Vsi deli naj se pričnejo kvačkati ali plesti pri črki *a*. Izreza *b* pri številki 2 naj se dela ravno tako, kakor pri sliki številka 3, samo da ni potreba vezati leve in desne strani prednjega dela s petljami, pač pa ostane izreza odprta, ker se potem itak prednji in zadnji del na ramah sešijeta. Izreza *b* pri številki 2a se pa kvačka naravnost, brez snemanja. Na ta pulover ali bluzo se potem kvačka ovratnik kakor pri sliki številka 1 in številka 2, lahko se pa kvačka tudi posebej kakor pri sliki številka 5 in nato prišije. Rokavi številka 3 se lahko kvačkajo kar na životek (v krogu) ali pa posebej in nato prišijejo. Na

rokavih se lahko napravijo tudi zapestniki. Pri bluzi z ovratnikom naj se rajši prišijejo gumbi, da je ovratnik lahko tudi zaprt.

Slika številka 5.) Vzorec za jopico ali telovnik, uporaben tudi za dame, je lepo prikrojen in se kvačka ali plete vsak del posebej in nato sešije. Za ta vzorec je potreben kroj, da se lahko primerja, ali se pravilno krožijo izreze za rokave, vrat in rame. Tudi ovratnik številka 1 se kroži, in sicer notranja stran, ki se prišeje na jopico. Rokavi številka 2 se tudi malo krožijo. Prišijejo se tako, da je šiv pri črki *c* rokava na šivu jopice. Na rokave se napravijo tudi zapestniki. Jopica se potem lahko obšije s trakom ali pa obkvačka, lahko pa ostane tudi gladka. Nato se prišijejo še gumbi in jopica ali telovnik (brez rokavov) je narejen.

Pri vseh jopicah, puloverjih in telovnikih se lahko napravijo tudi žepi, in sicer tako, da se pusti na prednjem delu, ko se kvačka, majhna odprtina, nakar se na spodnjo stran odprtine dokvačka nekaj vrst in prišije ob straneh tako, da je dokvačkani del obrnjen navzgor (glej sliko številka 5 pri črki *b*). Nato se na narobni strani dokvačka tudi na zgornji strani odprtine nekaj vrst, kakor velik žep naj bo žep. Sedaj se ta dokvačkani del na vseh treh straneh prišije tako, da je obrnjen navzdol. Nato je treba zopet obrniti jopico in poizkusiti z roko, ali je žep dobro narejen.

Kako se naredi kvačkane ali pletene hlačke.

Slika številka 6.) Najprej se izkvačkata dva enaka dela v obliki kvadrata (glej številka 1) tako dolga, kolikor naj bodo dolge hlačke, in ravno toliko široka. Nato se vsak kvadrat spodaj pri črki *a* in *a'* sešije. Tako dobimo odprtino za nogo. Potem se prišije kozica (mali kvadrat številka 2) na veliki kvadrat številka 1, in sicer tako, da pridé *b* (*b'*) malega kvadrata na *b* (*b'*) velikega kvadrata). Številka 3 kaže, kako je prišita kozica na enem delu hlačk. Sedaj prišijem še drugo polovico hlačk, in sicer se prične pri črki *c* (glej številka 3) in šiva do vogala črke *d* in dalje še ob drugi strani do konca. Tako so hlačke izkvačkane in sešite. Nato se nakvačkajo spodaj še čipke in potegne skozi prožni trak (elastika), prav tako tudi zgoraj v pasu. Lahko se napravi tudi pas iz blaga, da se hlačke lahko pripenjajo z gumbi na životek. Pri teh hlačkah je treba napraviti ob straneh razporek (glej številka 4 pri črki *e*) tako, da se pri črki *e* razdeli v dva dela, nakar se kvačka vsaka stran posebej. Nato se hlačke sešijejo, nakvačkajo spodaj še čipke ali zobčki, na vrhu pa naredi pas in gumbnice. Za starejše deklice naj se hlačke lepo oblikujejo po kroju.

Kako se naredi kvačkano ali pleteno krilo ali obleka.

Za krilo se napravijo petlje, kakor si pač katera želi imeti široko krilo, nakar se nakvačka potrebna dolžina. Nato se sešije krilo ob strani skupaj, naredi na vrhu rob in potegne skozi prožni trak. Krilo se lahko prišije tudi na pulover ali bluzo. Obleka se lahko tudi

tako naredi, da se na bluzo ali pulover prične kvačkati krilo. Dolžina, kakršno si katera želi. Krilo pri obleki naj se napravi vedno bolj široko kakor je životek, in sicer tako, da se v vsako drugo ali tretjo petljo naredita dva stebrička. Ko se konča prva vrsta, se delajo vse naslednje vrste gladko. Kvačka ali plete se v krogu.

Vsi vzorci se izdelajo, kakor katera hoče. Lahko se napravijo samo v eni barvi volne ali pa progasti z različnimi barvami. Jopice, telovnik in drugo se lahko okraši tudi z vezenjem, in sicer s križci ali pa z vodeni ali pločatimi vbodi, lahko pa tudi z verižnimi vbodi ali pa s hrvatsko vezenino.

Slika šte. 7.) Vzorec za hlačno kombinežo. Pri črki a se prične kvačkati ali plesti, ob straneh pa se s snemanjem kvačka do črke b (to je do pasu). Nato se od črke b do c dela naravnost in prednji del šte. 1 je narejen. Prav tako se izdela zadnji del šte. 2, samo da dokvačkamo pri črki d še krpico, ki se pripenja na gumbe prednjega dela, nakar sešijemo ob straneh prednji in zadnji del. Nato obkvačkamo zgornji in spodnji rob z zobčki, prišijemo naramnice in kombinežo je narejena (glej šte. 3).

Po izložbenih oknih je vse polno žameta: bombažastega, volnenega in svilenega. V vseh treh kvalitetah se dobi enobarven in vzorčast. Iz bombažastega pralnega žameta z velikim vzorcem se navadno šivajo domače obleke, pižame, jutrnje obleke pa tudi otroške obleke. Obleke iz pralnega žameta z drobnim vzorcem so prav čedne, posebno če so poživljene s svetlim ovratnikom ali plastronom. Za popoldanske obleke se pa največ kupuje volneni vzorčasti žamet, ki je primeroma v ceno, je topel in prikladen zlasti za zvončaste oblike, ker lepo pade. Zvončasto krilo je najbolj primerno za žamet. Ozko krilo se kmalu odrgne od sedenja, pri zvončastem se to tako hitro ne pozna. Na obleko iz enobarvnega volnenega žameta se najlepše poda čipkast ovratnik in stekleni gumbi, ki so letos zelo moderni. Tudi kostim in plašči so navadno iz volnenega žameta. Za klobuke, barete in večerne obleke je pa svileni žamet, ki je prav mehak in se lepo sveti. Zlasti se dá lepo kombinirati s svilenimi in zlatimi čipkami in kožuhovino.

Katere barve so pri enobarvnem in vzorčastem žametu moderne? Za otroke modra, zelena, temnordeča in rjava. Rjava barva pa ni samo za otroke, temveč tudi za mame. Saj se dobi žamet v vseh odtenkih te barve, od svetle do najbolj temne. Tudi v modri barvi se dobi od pastelnomodre pa do temnomodre, tako zvane črnomodre. Tudi v žametu zelene barve je vedno večja izbira. Otroški plaščki iz žameta morajo imeti kožuhovinat ovratnik. Bela kožuhovina je pač najlepša, toda bolj praktična je siva in bež. Zajčja sicer ni draga, toda dlaka rada izpada. Bolj trpežen je janjček.

Vsaka dobra gospodinja varčuje, tudi če ji ni treba. Ravno pri otroški garderobi se lahko prihrani marsikateri izdatek, če si zna sama pomagati. Iz svojega starega plašča, ki ga ne more več nositi, lahko prešije plašček za otroka. Če kupuje vedno dobro blago, ga lahko dá prebarvati. Pa tudi plašče odraslih otrok lahko prešije za manjše otroke. Otroški plašči so navadno iz svetlega blaga, zato jih ni treba barvati le

temnomodro ali črno. Če všije v plašček še novo podlogo in naredi nov ovratnik, je videti plašček kakor nov.

Opis krojev na krojni poli šte. 1/1931.

Štev. 1. Domača obleka iz pralnega žameta ali mehke flanele je prijetna zlasti za pozimi, ker je topla in se tako hitro ne umaže. Lahko je kombinirana iz enobarvnega in vzorčastega žameta. Domača obleka, za katero je kraj na poli, ima široko prekrizana prednja dela in se zapenja pri strani z velikim gumbom. Rokavi so nad komolcem ozki, od komolca proti zapestju pa zvončasto razširjeni. Zvončasti del je prikrojen posebej in pritiht na rokav. Kraj je risan po gornji širini 90 cm. Ker je pralni žamet ozek in so obleke precej dolge, se ga porabi za gladko domačo obleko 3,5 do 4 m.

Štev. 2. Kostim iz sukna z velikim kožuhovinastim ovratnikom in zapestniki za dopoldan, iz žameta pa za na led. Na predniku je samo posnetek, na hrbtu pa so stranski šivi. Pas je iz blaga, prešit z debelo svilo. Krilo ima širok pas, spodnji del pa je malo zvončast. Žepi so zarežani. Kraj jopiča je risan po gornji širini 92 cm, krilo pa po bočni širini 100 cm. 140 cm širokega blaga se porabi 2,80 do 3 m.

Štev. 3. Plašč za dvanajstletno deklico iz tvida se zapenja na dva gumba. Stranski vstavek na predniku in zadniku je ali zvončast ali na položen v gube. Žepi so zarežani. 120 cm širokega blaga se porabi za tak plašček 160 cm.

Štev. 4. Popoldanska obleka iz temnozelenega volnenega blaga s svetlim plastronom. Prednji in zadnji del krila sta prikrojena skupno s pasom, stranski zvončasti del pa posebej. Životek je v pasu malo nabran. Na plastronu so našiti stekleni gumbi. Rokavi so ozki. Spodaj imajo razporek, ki se zapenja z gumbi. Kraj je risan po gornji širini 98 cm, po bočni širini pa 104 cm.

Štev. 5. Krilna kombinacija z zvončastim krilom se lahko prikroji v celem ali pa prereže v pasu. Če se hoče narediti zelo zvončasta, mora biti v pasu prerezana. Za navadno, gladko kombinacijo se porabi le dvojna dolžina blaga. Če je na primer kombinacija dolga brez naramnic 60 cm, se porabi zanjo 120 cm blaga. Le za kombinacijo iz svilenega trikotina, ki je širok do 140 cm, se potrebuje samo ena dolžina.

Štev. 6 in 7. Dva vzorca prsnikov, ki se lahko sešijejo iz trikotina, tila, čipk, batista ali drugega enobarvnega blaga. Da ni prsnik preozek, a kljub temu priležen, se mu všije pri strani ali zadaj 5 do 7 cm širok prožni trak.

Štev. 8. Predpasnik za v kuhinjo iz belega platna ali šifona, obšit z barvastim okrasnim trakom ali opleševalnimi vbodi.

D. P.:

Kako postrežem svojim gostom

Gostoljubnost je lepa čednost, ki so jo gojili in visoko čislali že stari narodi. Zgodovinsko znana je zlasti velika gostoljubnost Slovanov, ki se je ohranila do današnjih časov.

Težke razmere, ki so se posebno po zadnji svetovni vojni še povečale, so to lepo lastnost sicer precej zatrla

in prisilile človeka, da živi bolj sam zase, ker mu je trd boj za obstanek pokazal pot k sebičnosti. Vendar so pa v vsaki hiši priložnosti, ko se gospodinja ne more izogniti, da bi ne povabila svojih sorodnikov ali znancev in znank bodisi iz naklonjenosti, dolžnosti ali pa ker je v dotičnem primeru pač tak običaj. Takrat se seveda vsaka gospodinja potrudi, da postreže svojim gostom kar najbolje, in nič ji bolj ne laska kakor zavest, da je gostu dobro postregla in da se pod njeno streho dobro počuti.

Lahko je gospodinja, ki živi v ugodnih gmotnih razmerah in ima vsega v izobilju. Ona razpošlje vabila, dá svojim poslom vse potrebne ukaze, njej sami pa ostane le še sprejem gostov in pa skrb za njih zabavo. Koliko taka pojedina velja, je zanjo brez pomena.

Veliko težje pa je za ženo, ki gleda na vsak dinar in mora paziti, da se ji en sam večer, ko ima goste v hiši, ne bo potem otepal ves mesec. Praktična in izurjena gospodinja si kaj lahko uredi tako, da je na obe strani prav. Neizkušeni gospodinja pa dela po navadi ta skrb sive lase in ji pokvari užitek celega večera.

Vsaka gospodinja naj se zlasti zaveda, da je mogoče tudi z razmeroma skromnimi sredstvi pripraviti gostom prijeten in udoben večer. Vsak gost, ki pride povabljen ali nepovabljen v hišo, mora imeti občutek, da je dobrodošel, da nimajo z njim preveč opravka, da ga pa vendar cenijo.

Ni važno samo, «kaj» se gostu ponudi, temveč tudi «kako» se mu ponudi.

Marsikatere gospodinja nam bo zato gotovo hvaležna, če ji pomagamo z nekaj navodili in nasveti, kako in s čim naj postreže svojim gostom ob raznih slavnostnih prilikah.

Imamo razne oblike družabnosti. Vsakdo si lahko po svojem okusu, imovitosti in stanovanju izbere tisto, ki se mu zdi najprikladnejša.

Najobičajnejše vrste družabnosti so: zajtrk, kosilo, večerja, čajanka, popoldanska kava ali čaj, rodbinski prazniki, kakor: zaroka, poroka, krst, birma, srebrna ali zlata poroka, godovi in obletnice.

Za vse te slavnosti, tudi če so še tako skromne, si mora vsaka prava gospodinja napraviti načrt, ki mora obsegati nekako tele točke:

Najprej, in sicer po navadi precej časa pred prireditvijo, moramo določiti, kaj bomo priredili, koga bomo povabili, napraviti moramo kolikor se da natančen proračun in izbrati jedila in pijačo.

Nato je treba izračunati, koliko mesa, zelenjave, sadja in drugih stvari bomo potrebovali, ter jih nakupiti.

Eden ali dva dni pred pojedino napravimo jedila, ki lahko stoje (mrzle jedi, omake, kompote, nekatere močnate jedi itd.), pripravimo in očistimo namizno posodo in jedilno orodje ter uredimo in ozaljšamo sobo, kjer bodo gosti.

Na slavnostni dan pogrnmemo in pripravimo mizo, jo okrasimo in, če je potrebno, zakurimo sobo. V kuhinji pa pripravimo vsa jedila, ki jih doslej še nismo mogli ali smeli pripraviti, tako da imamo potem, ko kuhamo, čim manj dela.

Pri pojedini sami pa mora gospodinja razvrstiti goste, paziti na pravilno in hitro postrežbo ter skrbeti za primerno zabavo gostov.

Dan po pojedini je treba porabiti še nedotaknjene ostanke jedil, pospraviti posodo, jedilno orodje in kozarce ter spraviti vse zopet v prejšnji red.

(Nadaljevanje prihodnjič.)

Božič v naši kuhinji

Jedilnik za božične praznike.

Sveti večer, postna večerja: polenovka s parmezanom, špinačni kipnik, ocvrte ribe, mešana solata. Božični punč z drobnim pecivom.

Mesna večerja: čista goveja juha v skodelicah in perutninski rižot, pečene jarčice, mešana solata, kuhano sadje. Božični punč z drobnim pecivom.

Božični dan, obed: na juhi ocvrti grah, kuhana telečja noga s hrenom, bifteki z mešano solato, kompot. Potica. Črna kava.

Večerja: mrzli narezek z aspikom, čaj, potice.

Navodilo za mešane solate: Vsako solato je treba posebej pripraviti. Krompirjevi solati primešam precej drobno zrezanega peteršilja in drobno zrezane čebule ter žličko gorčice.

Sestava mešane solate: v sredino sklede denem cvetačo, okrog cvetače v vencu pol kroga krompirjeve, pol kroga pa fižolove solate, potresene z nastrgano redkvijo. Ob robu krožnika naložim izmenoma indijivo, motovilec, zeljnato solato. Po zeleni solati položim na četrti zrezano trdo kuhano jajce.

Špinačni kipnik. V slanem kropu prevrem štiri do pet pesti izbrane in oprane špinače, jo odcedim in pretlačim ali pa dobro sesekljam. V skledi vmešam 6 dkg presnega masla, štiri rumenjake, nekoliko drobno zrezanega peteršilja, dve žlici z mlekom napojenih finih drobtin, dve žlici kisle smetane, sol in poper. Nazadnje primešam še trd sneg iz štirih beljakov in štiri žlice finih drobtin. Zmes denem v dobro namazano obliko za kipnike in spečem.

Drobno božično pecivo. Iz 21 dkg moke, 14 dkg presnega masla ali masti, 10 dkg sladkorja, nastrganega olupka od ene limone, soka od pol limone, malo soli in dveh rumenjakov ugneti na deski krhko testo. Ko je testo gladko udelano, ga pustim, da pol ure na hladu počiva. Nato ga razdelim na dva hlebčka in priženem enemu hlebčku 5 dkg olupljenih in zrezanih mandljev. Razvaljam ga za nožev rob na debelo in ga zreči s kranovim obodcem v polmesece, ki jih polagaj na mrzlo pekačo, nakar jih pomaži z jajcem in svetlorumeno sneci. Potem razvaljam še drugi hlebček in izreži z istim obodcem kroge, katerim izreže nato s precej manjšim obodcem sredino, da dobiš kolesca. Tudi te speci svetlorumeno, pečene in ohlajene pa pomoči v čokoladni led in jih polagaj na papir, da se čokolada strdi. Izrezke spet prežniti in porabi za polkroge ali pa naredi prestice. Tako pecivo se lahko porabi tudi za okras drevesca. V ta namen se lahko napravi čim več različnih oblik.

Božični punč. V lonec denem 50 dkg sladkorja, sok ene limone in treh oranž ter pol kozarca ruma. V drugi posodi pa zavrem poldrugi liter vode, stremem vanjo, ko zavre, 10 dkg finega ruskega čaja, ki ga čez nekaj minut precedim v lonec, kjer imam pripravljen sladkor in drugo. Serviram takoj, kakor hitro je pripravljeno.

Božični punč z vinom. Raztopi v pol litru močnega belega vina pol kilograma sladkorja in ga zlij k pol litru vrele vode. Pusti, da še enkrat zavre, potem takoj

odstavi. Za dišavo prideni sok limone in oranže, skorjico cimeta in kozarec ruma.

Suha bukova drva, trboveljski premog, angleški koks pri tvrdki «K u r i v o». Ljubljana, Dunajska cesta štev. 33 (pri «Balkanu»). Telefon 34-34.

Pavel H.:

Rodbina in vzgoja mladine

Sliko mladega nastajajočega človeka tvorijo v poglavitnem tri sile: rodbina, šola in življenje. Prva dva činitelja izkušata zavestno in smotreno izoblikovati ideal, medtem ko vpliva življenje brez vsakih pravil, brez namena in slučajno. Njegova trda vzgoja je pa dostikrat najbolj uspešna, in njegovemu železnemu pritisku se po navadi ukloni tudi najupornejši tilnik. Toda pogosto nastopi ta vzgojitelj šele tedaj, ko je že prekesno. Zatorej je še tolikanj bolj nujno, da se starši in šola zavedajo svoje vzgojevalne dolžnosti. Mlad človek mora namreč imeti neko stopnjo vzgoje, ko stopi v pravo življenje.

V pedagogiki se je dandanašnji uveljavila misel, da mora biti šola zlasti vzgojevališče. Moderne ideje o delovnem in celokupnem pouku in pa zahteva, da mora biti med učiteljem in učencem pristrčno zaupno razmerje, vse te misli vrholičijo v stremljenju: bolj, kakor je to mogla storiti prejšnja učna šola, notranje zagrabititi otroka, izoblikovati njegovo osebnost in ga harmonično vzgojiti. Toda ne varajmo se v tem, da šola sama tega ne more doseči, da ona prav za prav samo dopolnjuje in podpira tam, kjer polaga močnejša sila — rodbina — temelje. Pri vsej resnosti, izoblikovati celokupno osebnost, je vendar poglavitna naloga šole, vzgojiti duha, dati potrebno znanje in ročnost, ki jih življenje od človeka zahteva. Poglavitna dolžnost rodbine pa je, da vzgaja mišljenje, kleše značaj in dá etično sposobnost za življenje.

Nobena še tako skrbna šolska vzgoja ne more glede tega rodbine doseči ali nadomestiti. Kje drugje pa še dobite ljubezen, kakršna je med starši in otroki? Edino rodbini je dana mogočnost, da vsakega otroka pouči, ugotovi njegovo bistvo in ga v nasprotju s šolo zares individualno vzgaja. Pri nravni vzgoji se mora šola tolikokrat zadovoljiti samo s prazno, mrtvo besedo. Rodbina pa vzgaja z življenjem v njegovih najrazličnejših oblikah, ona kaže na živih in resničnih življenjskih dogodkih, kako je treba misliti in ravnati, je zgled, ki govori živo srcu in daleč prekaša vsako vzgojo z besedo. Kaj in kakšen je človek kesneje, za to se mora največ zahvaliti svoji rodbini.

Navzlic skupnim ciljem pa imata oba roditelja ločene naloge. Pri vzgoji je prav tako kakor v rodbinskem življenju sploh. Mož pozna bolje zunanje življenje, ker sam aktivno živi v njem. On kot oče mora uvajati otroke v materialne zadeve, mladini pokazati cilje, jo zanje navduševati, pred nevarnostmi svariti, učiti hrabro se boriti in skrbeti za kesnejši zunanji napredek. Mati pa je bolj čuvarica idealov; iz njene narave izvira bolj dolžnost, da izpolnjuje etične zahteve življenja, da je svečenica nravnosti. Na tisoč malenkostih lahko pokaže mati otrokom, kako je treba

samega sebe premagati, kaj se pravi, vestno ravnati, življenje usmerjati po višjih vidikih.

Vpliv prave matere sega zato daleč preko otroških let. Med njo in otroki se spletajo zlate nitke, ki jih nobena moč ne more raztrgati. Močna duša matere deluje še v odraslih sinovih. Če sloni vsa vzgoja na ramah matere, se mora še tolikanj bolj potruditi, da zbere vse svoje sile in navzlic temu doseže uspeh.

Toliko je seveda gotovo, da pomnožene vzgojne naloge veliko zahtevajo od matere same; kajti pogoj pravilne vzgoje je globoka samovzgoja, in ni ravno najmanjša sreča, da so starši zaradi svojih otrok prisiljeni, samega sebe še vedno naprej vzgajati.

Zavedajmo se vedno, da je rodbina tisti izvor moči, iz katerega vro najmočnejši in najbolj zdravi toki življenja.

Za kmetiško dekle in sploh za vsakega človeka je izprememba socialnega položaja cilj vsega stremljenja. S teh pustih, trdih kmetov, polnih dela in trpljenja — v mesto, vse lepo in pravljico, kjer so tlakovane ceste, avtomobili in še marsikaj. Kako zvodljivi so ti pojmi za preprosto kmetiško dekle. In če v težavah vsakdanjega truda, vzpodbujena po raznih dojmih, bodisi v podeželskem kinu, bodisi po pestrem, izmišljenem pripovedovanju drugih deklet, omaga, zapusti dom in odide v mesto — kdo bi ji zameril. Neglede na to, da je mestno življenje od daleč lepše videti, ni taka preselitev v gotovih okolnostih prav nič grešna, kvečjemu koristna, toda zdrava rešitev takega problema je silno redka...

Dan za dnem prinašajo dnevnikarje žalostne in nečedne sličice, kakor: «Samomor propalega dekleta» ali «Zopet lizol» ali «Na stranpoti» itd. itd. In koliko jih ostane prikritih? Morda najbednejši slučaj, ko dekle trpi do konca dni in si ne more pomagati, ne more niti zaklicati na pomoč, kajti daleč je dom, daleč so pošteni ljudje...

In zakaj je tako? Dekle, polno nad v lepote in dobre, pride v mesto. Vsak človek se ji zdi blag in dober. In ko ves dan hodi po mestu, se ne ve obrniti nikamor, nihče ji ne ponudi službe, o, kako težko je dekletu pri sreči!... Nastopa mrak. Mestne ulice se napolnijo z elegantnimi ljudmi, lepimi ženami — kako se sramuje dekle svoje preprostosti, svoje obleke in rute in grdih čevljev, ko je tako svetlo od neštevilnih luči v izložbah. Izčrpano, zbegano in duševno zlomljeno naleti dekle na ulico, ki vodi v temno predmestje. Tam ni hrupa, ni lepih ljudi in svetlih izložb. Tu pa tam mežika napol zagrnjeno okno v noč in tiho je. Tedaj občuti, kako je sirota lačna...

Vsa zbegana po tisočih novih dojmih iz mesta, brez lastnega prepričanja in razsoje sreča človeka, ki jo prijazno nagovori. Moški je... Eh, mar moški ne morejo biti prijazni in dobri? Povabi jo, ponudi ji streho in hrane. In dekle, lačno in brez doma, brez vsakogar, ki bi ji svetoval, omahne, gre s tujim moškim pod tujo streho. Kako drago mora dekle plačati drobtinico hlinjene dobrote! In običajna pot trpljenja in muk se prične... Konča se pa na razne načine. Dekleta zbeže iz razmer, skesano poprosijo starše ali sorodnike usmiljenja in zopet primejo za motiko. O, ko bi hotela vsa

BELI ZOBJE

olepšajo vsak obraz. Često že zadostuje samo enkratno čiščenje s prijetno osvežujočo **Chlorodont-pasto**, da se doseže lep sijaj slonovine tudi na stranicah zob, ako se uporablja posebno izdelana ščetkica za zobe. Ostanke jedi, ki ostanejo med zobmi ter povzročajo radi gnilobe neprijeten duh ust, se odstranjujejo najtemeljiteje s **Chlorodont-ščetko**. Poskusite najprej z malo tubo Chlorodont-paste, ki stane 8 Din. **Chlorodont-ščetka** za otroke, za dame (mehke ščetine), za gospode (trde ščetine). Pristno samo v originalnem modrozelenem omotu z napisom **Chlorodont**. Dobiva se povsod. — Pošljite nam ta oglas kot tiskovino (omota ne zalepiti) in dobili poste brezplačno eno poskusno tubo za večkratno uporabo. Tvornice **Zlatorog**, oddelek **Chlorodont**, Maribor 127.

dekleta tako storiti! Hotela bi že — toda večkrat je že prepozno... S tako sramoto vendar ne morete domov.

Največkrat so nadaljnje točke razvoja takega življenja: popolna propalost, nizko življenje, dokler ne prične telo gniti in zaključijo dekleta svoje pustolovščine v bolnici. Mnogo deklet pade celo tako globoko, da pridejo v bolnico z zelenim vozom le toliko in toliko časa na «oddih». Vrste se: grehi, bolnica, ječa, pa zopet grehi, bolnica, ječa, dokler ne čitamo v dnevnikih o novih samomorih propadlih deklet, o lizolu in stranpotih. Tako je z dekleti, ki jih zavede mikavnost mesta, ker niso dosti ponosne, trdne — pa tudi poučene niso in ne vedo kako in kaj.

Zavedajoč se zla, ki ga prinašajo slične žalostne zgodbe za vsa naša pridna in poštena dekleta, bomo pisale na tem mestu prav za take bednice, da jih vsaj nekaj rešimo iz neznosnega položaja. Dekleta z dežele pa bodo izvedela, kam se imajo obrniti, ko pridejo v mesto, in kaj jim je početi.

(Nadaljevanje prihodnjic.)

Bellé Pavla, Beograd:

Kako je z ženskimi poklici

Današnje socialne prilike so neposredni povod ženske emancipacije. Žena — bodisi dekleta ali že omožena — si je v večini primerov prisiljena iskati kruh izven hiše, neglede na to, ali skrbi sama zase ali pa podpira družino.

Rodbinsko življenje, prej silno patriarhalno, stopa v ozadje. Namesto njega pa se vidno širi precej demokratična družinska vez, ki seveda močno zmanjšuje vpliv doslej absolutnega hišnega gospodarja — moža.

Dasi žena niti po notranjem niti po zunanem ustrojstvu ni sposobna večjega fizičnega dela, tudi ne dosledne koncentracije misli, so jo gmotne razmere pritirale, da je začela izrabljati lažje poklice. V prvi vrsti tiste, za katere je treba najmanj strokovnega znanja, ki ji pa kljub temu zagotove eksistenčni minimum.

Finančne posledice svetovne vojne, zlasti pa vojna sama, so ukoreninile danes že splošno mnenje, da žena do gotove točke lahko nadomestuje moža.

Prvi faktor, ki je zahteval udejstvovanje žene v javnosti, so bile po vojni precej obupne družinske razmere. Starši so pričeli gledati, da hčerko čimprej in z najmanjšimi žrtvami spravijo do kruha. Imovitejši srednji sloji so si izbrali večinoma učiteljsko, farmacevtsko ali pisarniško kariero; na medicinke, profesio-

rice, sodnice itd. tedaj sploh še niso mislili. Pri izbiranju poklica se seveda ni gledalo niti na to, ali bo dekleta lahko delalo, ali ima veselje do svojega poklica in ali je sploh dovolj zdravo. Najlaže se je bilo izučiti za šiviljo, modistko, frizerko, prodajalko, ker se je tukaj najhitreje prišlo do kruha.

Kakor hitro pa se je uvidelo, da daje pisarniško delo prav za prav najugodnejše rezultate, so se — kakor gobe po dežju — kar čez noč in brez pravih kvalifikacij otvarjale privatne šole, mesečni kurzi itd. Izmed vseh teh ni bilo niti enega, ki bi ne bil dobro obiskan. Tekmovali so na vse pretege, dokler si niso pametne glave izmislile celo sistema, da se dá v štirih mesecih naučiti perfektno strojepisja in stenografije.

Res, v pisarni so bila dekleta skoraj najboljše plačana. Tudi državne službe so imele zaradi pokojnine prednost.

Vse to se je sčasoma seveda temeljito izpremenilo. Kajti čim laže se je prišlo do kruha, tem večja je bila ponudba. Danes, nekoliko let izza vojne, vidimo katastrofalne posledice prenapetosti in izbiranju dekliškega poklica. V vseh ženskih poklicih presega ponudba daleč potrebo, tako da so posebno v Sloveniji možnosti za nastavljanje popolnoma izginile. Novih služb ni.

Slovenija se že zaradi svojega hribovitega značaja ne more niti industrialno niti komercialno razviti do tiste višine, ki je potrebna, da se zaposlijo vse moči, ki danes zaman iščejo zaslužka. Brezposelnost je posebno v ženskih poklicih izredno velika. Zakaj kakor se je pred leti branil vsak moški delati za minimalno plačo, ki se je prisojalo ženskim močem, tako je danes v času splošne gospodarske krize zadovoljen vsakdo s svojo službo, pa najsi bo še tako slabo plačana.

Povrh vsega tega se je zadnji čas razvijala draginja v čisto neenakem razmerju s povišanjem plače. Vse to so momenti, ki nanje ne misli nobeden izmed roditeljev, kadar gre za čimprejšnjo zaposlitev hčerke.

Še eden izmed odločilnih faktorjev je dejstvo, da je v današnjih prilikah prisiljena tudi omožena hči skrbeti z močim vred za skupno gospodinjstvo. In sicer zato, ker so možje v dobro plačanih pozicijah redki.

Morda poreče kdo, da to ni važno. In vendar. Ali se ne tešijo premnogi starši ob hčerkinem vstopu v službo, ko tečejo bridke solze in je konec zlate prostosti, in njen kuluk ne bo večno trajal, da je čedno deklet in se bo gotovo omožilo? Vse lepo in prav. Toda kje je jamstvo za to? Ali zgoraj omenjeno ne dokazuje, da se taki ideali malokdaj uresničijo?

Sploh pa — kje so danes tisti možje v trajnih, dobro plačanih pozicijah, ki bi imeli poleg žene lahko še dekle, da ne govorim o kuharici?

Kje so danes tisti možki, ki bi se iz samega idealizma upali oženiti, ko pa vedo, da s svojo plačo ne bodo mogli vzdržavati žene, še manj pa otrok?

In še nekaj. Kje je tista žena, ki bi bila zadovoljna z vsem, pripravljena že naprej, da bo z močim — z ramo ob rami — delala vse življenje v pisarni?

Teh časov ni več, optimizem pa tudi vselej ni dober.

V tem trikotu: služba — močitev — rodbina leži ves greh staršev, tiči pa tudi vsa nepremišljena odločnost deklet in žen.

Zlo je precejšnje. Le prelistajte oglase slovenskih časopisov, pa boste videli, koliko služb je anonsiranih. Le preglejte uradne liste, pa boste videli, koliko je praznih državnih služb. Povprašajte na učiteljskih, pa se vam bo povedalo, da je vse prenapolnjeno in da jih čaka brez števila na učiteljske službe. Informirajte se na univerzi, pa se boste v čudu vprašali: ali je kriza res tako velika?

Skepsa ni treba, da bo preočita, skeptičen pa naj bo vsak, kar ga bo prav gotovo obvarovalo raznih, Bog ve, če ne težkih razočaranj.

Da se zlo kolikor toliko ublaži, bi bila potrebna vsestranska akcija odločilnih javnih faktorjev, čijih glavna skrb naj bi bila ustanavljanje javnih posvetovalnic po inozemskem zgledu.

Vse to bi seveda še dolgo ne bilo dovolj, da se stanje kar čez noč izboljša. Deset let je bilo potrebnih, da smo prišli v to zagato, pa bo treba seveda zopet leta, da se je rešimo.

Najpoprej je treba prisiliti starše, da se temeljito vžive v hčerkino psiho. Edino to jim bo pomoglo, da ji najdejo poklic, ki ustreza njenim močem in njenim naklonjenostim.

Ali bi ne bilo mogoče, da se pri taki posvetovalnici, ki sem jo že omenila, osnuje oddelek za propagando poklicev, ki še niso preveč izčrpani in ki poleg tega nudijo procentualno dober zaslužek?

Saj se vendar nikdar ne more reči, ali bo dekle ostalo v službi samo nekaj let ali vse življenje. Računati je treba z vsako predpostavko, torej tudi z zadnjo.

(Nadaljevanje prihodnjič.)

Rdeč nos

Prevelika rdečica kože na obrazu je pojav, ki ga pogosto opazamo in ki posebno ženam dela preglavico, ker jim kviri lepoto obraza. Odstranitev te rdečice je iz raznih vzrokov eno najkočljivejših vprašanj terapevtske kozmetike.

Često postane koža rdeča vsled nenadne toplotne izpremembe ali stalnega bivanja na zraku. Včasih pa je rdečica simptom splošnih lokalnih motenj krvnega sistema. Zaradi tega so posebno slabokrvni ljudje izpostavljeni temu zlu. Rdečico povzroča tudi duševno razburjenje, kakor jeza, sram, zadrega itd. Nadalje vplivajo neugodno vroče jedi, prekomerno uživanje raznih pijač, ki vsebujejo alkohol, kofein itd., ter druga dražilna sredstva.

Mnogokrat je rdečica pravi simptom precej razširjene kožne bolezni tako zvane rosaceae, ki se pojavi na nosu, licih, čelu in na bradi. Njen izvor so kronične bolezni prebavil, zaprtje, razne ženske bolezni ter bolezni nosne in žrelne dupline. Največkrat nastopi pri ženskah v dobi klimakterija (izpremembe). So pa tudi slučajni, v katerih ni mogoče ugotoviti vzroka te bolezni. Prvi znak rosaceae je rdečica, ki se pojavi takoj po jedi, ki pa kmalu izgine. Rdečica postaja tem očitnejša, čim večkrat se ponavlja in čim dalje traja. Končno postane koža stalno rdeča, prikažejo se izpuščaji, krvne žilice se razširijo. V težjih slučajih pride na nosu do prekomernega razraščanja tkiva in razširjenja žlez lojnic. Nos postane debel in grčast. Če hočemo zdraviti rosaceo, moramo najprej dognati njen izvor in po možnosti odstraniti temeljno bolezen. Pri tem pa ne smemo zanemarjati lokalnega zdravljenja, ki se vrši s pomočjo ihtiolovih in žvepljenih mazil. V posebno težkih primerih je priporočljivo večkratno lupljenje kože. Razširjene krvne žilice odstranimo z elektriko (elektrokoagulacija).

hripavosti, katarju
pomagajo sigurno
Kaiser-jeve
prsne karamele

V lekarnah, drog.
in kjer so vidni plakati.

Omeniti je treba dalje ozeblina na nosu, ki niso redke. Koža postane modrordečkasta, začne srbeti in boli. Ozeblina zdravimo z ihtiolovim mazilom in električnim tokom, najbolje — diatermijo. V težkih slučajih pa včasih tudi ta sredstva odpovedo. Tu je pač treba za silo zakriti napako z lepotilnimi sredstvi, dokler ozeblina z nastopom toplega vremena vendar ne izgine.

Nosno rdečico povzročajo često tudi mozolji, ki se pojavijo ob laseh v nosni duplini, in pa turi, ki povzročajo velike bolečine in lahko postanejo tudi nevarni.

So še druge bolezni, ki se lahko lokalizirajo na nosu, kakor na primer ušen, kožna jetika (lupus), vendar pa to ne spada v okvir te razprave.

Ta članek je samo splošno informativnega značaja. Zdravljenje opisanih slučajev na lastno pest bi večinoma bolj škodovalo kakor koristilo, ampak je konzultacija zdravnika potrebna.

Dr. Zdenka Tomišková

Članek o odeblosti priobčimo prihodnjič.

Dr. V. S.:

Prehlajeni otrok

Otroci se v splošnem večkrat prehlade kakor odrasli. Ali je vzrok temu to, da se hitreje prehlade ali pa so večkrat v nevarnosti, da se prehlade? Bržkone je vzrok drugo. Ne oblačijo se pravilno, pri igranju in letanju se preveč razgrejejo, ne pazijo na prepil in veter, v šoli jim grozi vse polno škodljivosti: zrak je slab, soba preveč zakurjena, potem se odpre okno, ne da bi se tisti, ki sede poleg okna, presedli itd.

Mrzla zimska doba je hkrati tudi doba prehlajenj. Vsekovsod je dovolj priložnosti za to. Otrok gre v šolo po mokrem snegu, si premoči čevlje, drugo jutro pa mora ostati v postelji zaradi vnetja v grlu. Otrok ima pri telovadbi samo lahen triko na sebi, po telovadbi se

pa tudi ne obleče bolj toplo. Posledica tega je nahod, da ne more niti gledati. Pri vsem tem pa dobe otroci kaj hitro tudi vročino, celo visoko vročino, dočim imajo odrasli pri isti bolezni normalno temperaturo. Prav tako hitro pa pri otrocih vročina tudi poneha.

Najnavadnejša bolezen pri otroku je katar v nosu (nahod) in kašelj. Kašelj je posledica razdraženja sapnika. Tudi bronhije so dostikrat vnete. Večkrat se pojavi tudi vnetje vratu in mandljev. Revmatično obolenje mišic in členkov pa je pri otrocih veliko bolj redko kakor pri odraslih. Zato so pa prebavila veliko bolj občutljiva za prehlad. Motnje v želodcu in črevesju ter črevesne kolike se prehladu kaj rade pridružijo.

Izkušati moramo torej, da nagnenje otrok k prehlajenju zmanjšamo, kar dosežemo z utrjevanjem. Pri pravilnem utrjevanju pa ne smemo uporabljati mrzle vode, ampak zrak. Pri tem je seveda treba obleko prilagoditi vremenu. Majhni otroci oddajajo razmeroma veliko toplote svoji okolici, zato se tudi prej prehlade kakor odrasli, če niso primerno oblečeni. Od enega leta naprej naj bi vsak otrok, dokler je zdrav, spal vedno — tudi pozimi — v nezakurjeni sobi. Okno naj bo, dokler je zunaj toplo, odprto. V nezakurjeni sobi se najlepše spi in se hkrati najprimerneje utrjujejo dihalni organi.

S pravilnim ravnanjem lahko marsikateri prehlad, ki se pripravlja, zatremo. Najvažnejše je toplota zunanaj in znotraj. Otroka, ki smo ga izkopalji v topli vodi, denimo hitro v posteljo in mu dajmo kakršnega koli toplega čaja. Veliko pomagajo tudi obkladki na vrat in čez prsa. Berlinski kirurg Bier priporoča, naj popije, kogar se prijema nahod, eno kapljico jodove tinkture v kozarcu vode, in če je potrebno, naj to čez pol ure ponovi. Ta pomoček nikdar ne škoduje, pač pa velikokrat koristi.

Kje Vas boli?

(Nadaljevanje.)

Migrena.

(Glej glavobol.)

Nahod.

Ko čutite, da dobite nahod, izpijte kapljico jodove tinkture v kozarcu vode. Jemljite aspirin in vdihavajte vodno paro. Če imate vročino, ležite v postelji.

Kurja očesa.

Odebeljena koža in poroženje na mestih, ki so izpostavljena stalnemu pritisku.

Pazite na zdravje svojega ljubega otroka,

varujte njegovo občutljivo kožo pred vsakršnimi dražmi, pa bo otrok vedno zdrav in veder. Če boste uporabljali pravo

lahko otroško milo PARACELSUS

pri vsakodnevem kopanju, boste najbolje skrbeli za zdravje svojega otroka.

Zahtevajte zatorej vselej samo lahko otroško milo Paracelsus.

○ Zdravljenje: Mehčajoče tople kopeli ali salicilovo mazilo in prostorna obutev. Ne režite pa kurjih oces z britvijo, ker nastane lahko smrtnonevarno zastrupljenje krvi.

Krvavenje iz nosa.

Včasih se kri ustavi, če stisnemo nozdrvi proti nosni pregradi in nagnemo glavo nazaj. Vsrkavanje vode ni dobro, tudi se ne sme nagibati glava naprej. Ponesrečencu zatlačimo v nosnico vlažne vate; če pa krvavenje po kratkem času ne preneha, moramo poklicati zdravnika. (Dalje prihodnjič.)

NASA DECA

Prijazni Berlotov Andrejček.

Neubauerjev Miček z Golnika.

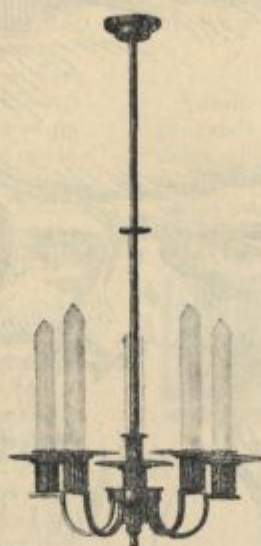

Kadar jih vidite, Vam bo odločitev lahka!

V današnji dobi se darovi ne kupujejo brez premisleka, temveč z določnim namenom, dajoč prednost lepim in praktičnim stvarjem. S takimi svojstvi se odlikujejo Elida kasete. Okusne so in lepe, njih vsebina pa je praktična in bogata. Ker obstoja več takih kaset, Vam bo lahko izmed njih izbrati ono, ki ustreza Vašemu okusu. Izbira bo v vsakem primeru dobra.

ELIDA
KASETE

Dovoljna
svetloba
Vam
olepša
dom!

Moderne
svetilke
v novo-
zgrajeni
stan!

LEKTR. SVETILNE OBJEKTI

vseh vrst, lestence, ampule za vse vrste uporabo, električne žarnice, električne grelne in kuhalne aparate vseh vrst za gospodinjstvo, kosmetiko in zdravstvo Vam nudi solidno in po ugodnih cenah

«ELEKTROINDUSTRIJA»

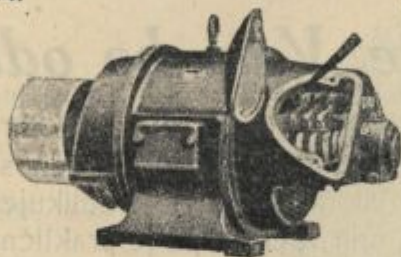
DRUŽBA Z O. Z.

LJUBLJANA, Gosposvetska cesta 13 (Kolizej)

Telefon interurban 23-14.

Telefon interurban 23-14.

Električne instalacije
in montaže
vseh vrst
za napeljavo
luči in energije.

Velika zaloga vsega
električnega instala-
cijskega materiala,
elektromotorjev
(Sachsenwerk), apa-
ratov, kablov, žice itd.

LASTNA DELAVNICA

za popravila strojev, aparatov in drugih elektrotehničnih predmetov.

Strokovne ponudbe in proračuni brezplačno.

Ali naj naši otroci plešejo?

Nedolgo tega je bil ples otroku kakor vsaka druga igra. Prišel je berač z lajno. Ustavil se je na dvorišču, vrtel prečudne «viže». Otroci pa okrog njega v veseli vrišč in ples.

Glasba in ples spadata skupaj. Ljubezen do obeh nam je prirojena, saj sta emotivna našemu razpoloženju. Umljivo je, da se je oboje že zgodaj razvilo do stopnje umetnosti, a kljub temu ostalo ljudska last. A naša moderna doba je šla še preko tega — ples ji je postal vzgojno sredstvo. Ne več samo igra, zabava otroku in nauk o lepem vedenju mladenkam in mladeničem, pripravljajoč jim pot v družabno življenje, ne, — več — danes je ples učitelj v prostem, lepem, harmoničnem kretanju in gibanju — važen vzgojni faktor v ritmu življenja. To je izraz v gibih telesa preko asimilacije z glasbo. Glasba je pripomoček v dosegu tega cilja. Ker se pri plesu pazi tudi na ritmično dihanje, dvigne še njegov pomen, njegovo važnost. Ni torej dvoma, da je ples otroku koristen. Ples v tem smislu bo vzbudil v otroku veselje.

Vpišite otroke le v take plesne tečaje, kjer se bodo ozirali na zahteve časa. Torej ples kot vzgojitelj lepega vedenja in kot voditelj notranjega ter zunanjega življenjskega ritma. Nedvomno se kreta ritmično vzgojen človek bolj prosto, bolj neženirano kakor človek, pri katerem niso polagali na to nobene važnosti in ki ne bo dosegel nikoli tistega uspeha kakor ritmičen človek, čigar prvi poklon že pove, da se zna kretati tudi na parketu. — I. Bock.

D. P.:

Perutninarstvo

Z današnjo številko uvajamo nov razpredek, ki smo ga napovedali že v prvi lanski številki. Pod besedo perutnina razumemo nekatere vrste ptic, ki jih je človek že v davnih časih udomačil in prevzel v rejo; to so: kokoši, golobi in plovci. Velikega pomena perutnine v domačem gospodarstvu marsikje pri nas še vedno ne znajo prav ceniti. Perutninarstvo je za vsako gospodinjstvo, zlasti na kmetih, velike važnosti in prinaša, če se smotreno goji, lep dobiček. Odslej bomo v vsaki številki priobčili vedno kaj zanimivega iz perutninarstva in pa navodila za rejo perutnine za vsak mesec posebej.

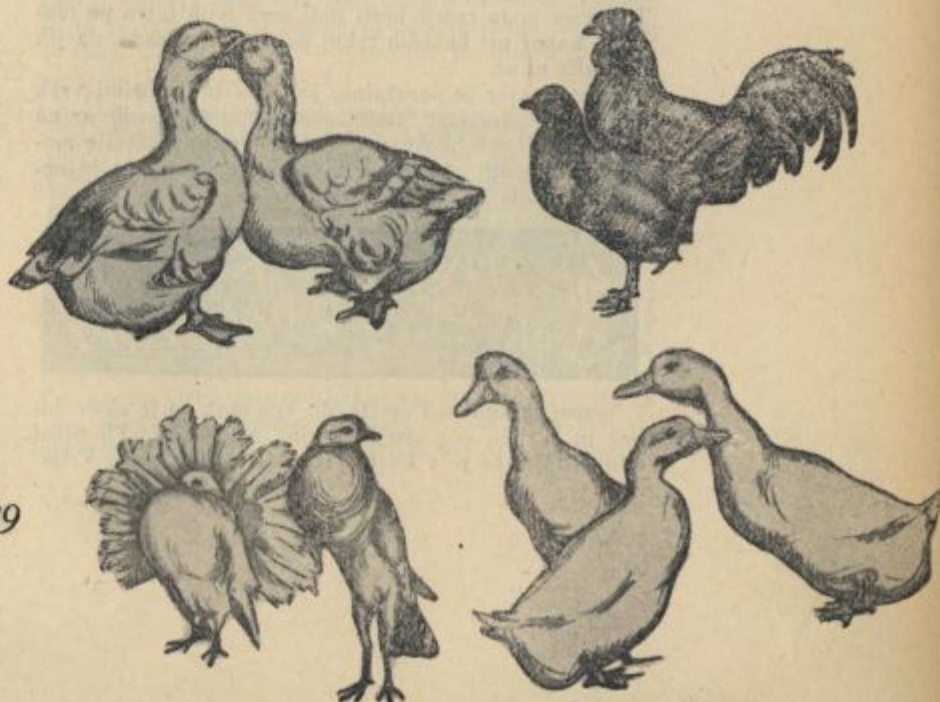
Poglavitni zastopnik perutnine pri nas je kokoš. Je potomka divje kokoši, ki živi še dandanašnji v Indiji, kjer so jo pred več ko 3000 leti udomačili in razširili po vsem svetu. V zgodovini starega veka se omenja kokoš že v šestem in petem stoletju pred Kristusom kot splošno znana in zelo razširjena domača žival. V Iberiji, Galiji, Germaniji in Britaniji so poznali udomačene kokoši že pred rimskimi osvojevalnimi vojnami. Vendar so njih pravi pomen in koristnost spoznali in uveljavili šele Rimljani. V srednjem veku so kokoši zlasti za Karla Velikega dobile važen pomen v narodnem gospodarstvu. Jajca in mlade pitane kokoši so bile prav priljubljene kot menjalno blago in kot desetina graščakom, duhovnikom in samostanom. Danes ta dan pa je kokoš razširjena prav po vsem svetu. Posebno razvito je perutninarstvo na Danskem, v Belgiji, Franciji in v Severni Ameriki.

Kokoši delimo v splošnem v štiri vrste: v lahke, ki so dobre jajčarice, pa imajo slabše meso, v težke, ki imajo zelo okusno meso, pa bolj slabo nesejo, v srednjetežke, ki združujejo obe te dve lastnosti, in v lepote ali luksuzne (pegatke, fazani), od katerih človek nima posebnih koristi. V našem razpredelku bomo podrobneje govorili zlasti o prvih treh vrstah.

Dobra jajčarica se že na prvi pogled razlikuje od mesnate kokoši. Prva ima nizko rožo, veliko krajši vrat od petelina, kratke in zlozljive perutnice ter ima za rep šop perja. Čim bolj rdečo rožo in podbradek ima, tem bolj pridno nese in tudi dobro vali. V to vrsto prištevamo: italijanke, ameriške leghornke, minorke, porenčanke, galebke in druge.

Zunanji znaki dobrih mesnatih kokoši pa so: kratek in širok hrbet, široka prsa, močna bedra, kratke noge, ki so porasle do prstov s perjem. Sem spadajo: brah-

manke, indijske borke, sumatranke, bele holandske čopke in še druge.

Dobre jajčarice, ki imajo hkrati tudi sočno meso, pa so: orpingtonke, wyandottke, rhodeislandke, sussex, langshan, plymoutke.

Natančnejši popis posameznih kurjih plemen prinesemo v eni prihodnjih številkih.

Navodila za rejo perutnine v januarju.

Januarja meseca perutnina zaradi snega ne more izpod strehe, zato moramo na drug način poskrbeti, da se dovolj razgiba in da je dobro zavarovana proti mrazu. To dosežemo, če ji natresemo zrnja med listje ali nasteljo, če obesimo zeljnato glavo, repo ali korenje tako visoko, da ga more samo s skokom doseči. To prisili žival, da skače in ji nadomešča gibanje po dvorišču in po travi.

Perutnini moramo dati priložnost, da se tudi pozimi vsak dan okoplje v pesku ali pepelu, ki ji ga natresemo kar na tla. Kjer so pa tla preveč trda (beton, opeka), tam si pomagamo tako, da ji pripravimo nizek zabojček in ga napolnimo s peskom ali pepelom.

Zjutraj je treba krmiti perutnino z gorko jedjo, popoldne pa z zrnjem. Gorko jed kokoš hitro prebavi in jo prazna golša prisili, da si še sama poišče hrane. Zrnje pa je bolj težko prebavljivo, zato ga dajemo kokošim proti večeru, da ga lahko čez noč v miru prebavijo. Na ta način ostane krvni obtok tudi preko noči bolj živahen in žival laže ohrani potrebno telesno toploto. Ker si perutnina pozimi ne more sama zunaj poiskati nič hrane, ji moramo dati polovico več hrane kakor sicer. Za perutnino lahko uporabimo vse nepokvarjene kuhinjske ostanke in odpadke. Dobro je, če jim primešamo še malo otrobov. Kdor pa odpadkov nima, naj popari seno in deteljo, jo na drobno seseklja in dá živalim. Jed mora biti vsak dan sveža, ne premehka in tudi preveč je ne sme biti. Najboljša zrnata hrana za zimo je koruza, ker ima precej maščobe. Vendar bi bilo napak, če bi dajali perutnini samo koruzo, ker bi se preveč zdebela.

Pri vodi, ki jo dajemo pozimi perutnini, je treba paziti, da je postana in mlačna, sicer ji utegne škodovati. Tudi odlita voda, ki smo z njo poparili seno in deteljo, se lahko porabi, ker jo perutnina zelo rada pije.

Pozimi, ko ne morejo kokoši ven, je tudi potrebno, da jim dajemo v manjših množinah apna ali moke iz kosti kot nadomestilo za črve in mrčes. Če dobe namreč kokoši premalo apnenih snovi, so lupine jajec tenke in krhke, ter jih kokoši lahko pomečkajo in se tako rade navadijo jesti jajca.

Jarčke, ki so začele nesti že oktobra meseca, bodo nesle še naprej. Hud mraz je sicer dostikrat kriv, da kokoši za nekaj dni prenehajo nesti, vendar ne za dolgo. Ta mesec bodo začele nesti tudi gosi. Njih jajca pa moramo kakor pri kokoših takoj pobrati iz gnezda, da jih ne uniči mraz.

Prostor, kjer je perutnina, je treba tudi pozimi vsak dan dobro prezračiti, toda tako, da ni žival nikdar na prepihu, ki je lahko vzrok raznim boleznim. Steljo moramo premeniti vsaj vsak teden po enkrat, ker je nesnažna in vlažna stelja škodljiva.

KAJ MI JE IN KAJ MI NI VŠEČ PRI MOŽU?

Nesrečna Lenka. Pravite, da Vas mož, ki je sicer dober in skrben oče svoji družini, na kolenih prosi odpuščanja, če je v kartah izgubil velike vsote. Vzbu-

dite v njem najprej ponosno zavest samega sebe, ki je sedaj zelo majhna, če kleče prosi odpuščanja. Ko boste to dosegli, sicer ne bo več klečal, lahko pa se bo tudi premagoval in pustil karte! Ponos in zavest lastnega dostojanstva storita mnogokrat čudeže! — B. L.

Zora P. M. Če je Vaš mož gizdav in domišljav, skoraj gotovo ne more biti bogve kako inteligenten. Lepote se kmalu naveliča še tako skromno dekletu. Če Vam bo nezvest, bodo zaradi logike razvoja dejanj izvedele seveda vse «prizadete» prej kakor Vi. Toda eno je, kar Vas lahko tolaži: če Vas ima rad, se zanj ne bojte. Zunanja zgovernost, nekaka želja, težnja po hipnem uspehu je pri mnogih moških nekako vihravega značaja potreba, ki pa nikdar ne rodi izprva tako mnogo obetajočih in nevarnih posledic. Ne bodite ljubosumni, ali vsaj ne kažite tega. — Dobra svetovalka.

Kaj naj stori žena, ki služi sama, pa ji mož odjeme denar? Denar, ki ga žena sama prisluži, je njena last in mož nima nobene pravice do ženinega zaslužka, razen če nima za to posebnih razlogov. Skoraj pri vseh družinah, ki imajo tedenske ali mesečne dohodke, je običaj, da žena gospodari ne samo s svojim denarjem, temveč tudi z možovo plačo. Žena je odgovorna za družinsko gospodarstvo, žena kupuje življenjske potrebščine, žena mora varčevati, da izhaja z možovo plačo, in zato ji tudi pritiče upravljanje dohodkov.

Predočite to svojemu možu z lepimi besedami in prav gotovo Vam bo prepustil ne samo Vašo, temveč tudi svojo plačo, posebno še, če mu boste dokazali, da znate bolje gospodariti kakor on.

Kaj mi ugaja in kaj mi ne ugaja na mojem možu.

Da je premalo mož, to mi ni po volji. Pod to besedo si mislim nekaj, kakor sv. Petra skalo, ki je nanjo Kristus zidal cerkev. Reče se: «Mož-beseda», toda reči bi se moralo: «Žena-beseda». Odkar živim, slišim vedno: «Le moškimi nič ne verjemite, govorijo drugače kakor mislijo.» Res je to. Moj mož na primer bo prišel gotovo zjutraj domov, če bo rekel, da pride v eni uri, nasprotno pa bo prišel takoj, če bo dejal, naj ga ne čakamo z večerjo. Če mi reče pred kosilom: «Danes nimam apetita», bo pojedel velike množine. Ako pa napravim kakšne jedi več, ker mi je rekel, da ima apetit, se jedi komaj dotakne. Če mi reče, da gre k Petru, vem, da je bil pri Pavlu, in če pove, da gre v

PRAVA KOLINSKA CIKORIJA

Hkrati za podnevi in ponoči je

NIVEA-CREME

ker omogoča njena najvažnejša sestavina Eucerit, ki pospešuje nego kože, da se Nivea-Creme globoko vleže v kožo, ne da bi se koža količkaj svetila. Podnevi Vas varuje vpita krema pred grdim vremenom in nadomešča maščobo, ki Vam jo jemljeta veter in grdo vreme, kožo pa dela voljno in gibčno. Ponoči deluje Nivea-Creme na ta način, da Vam oživilja in krepi polt in da dobite živahen in mladosten videz.

Nivea-Creme ne morete nadomestiti niti z najdražjimi luksuznimi kremami, ker ni nobene druge kreme, da bi imela v sebi Eucerit, ki kožno staničje hrani in oživilja, na kar se tudi opira iznenadajoče in blago delovanje Nivea-Creme.

Škatle po Din 5.—, 10.— in 22.—.

Tube iz čiste pločevine po Din 9.— in 14.—.

Izdeluje v Jugoslaviji:

Jugosl. P. Beiersdorf & Co.,

d. s. o. j.

Maribor, Gregorčičeva štev. 24

pisarno, vem, da ga tam gotovo ni. Če mi reče, da bo napravil to in ono, sem prepričana, da tega ne bo storil. Nikoli ne dela po načrtu kakor jaz, in to me jezi. Pa ne da bi se namenoma nalagal, Bog obvaruj, je prepošten za to, ampak kar tako, ker je premalo mož. Jezi me, da tako malo pazi na perilo in obleko. Preveč se ziblje v misli, da je žena za to, da ga vedno pere, krpa, krtači in snaži. Želela bi, da bi tudi on upošteval mojo slabo voljo, kakor zahteva sam zase. Vsak mesec hodi po tri dni kakor Nero, preden je dal zažgati Rim, še vprašati ga ne smem nič. Zato bi mu pa bila tudi jaz hvaležna, ako bi ne zahteval prav tedaj poljuba, kadar bi najrajši vrgla copato za njim... u! Rada bi videla, da bi mu bila več moja beseda kakor mnenje drugih ljudi, ki iščejo vedno le svojo korist. Na tihem se veselim, če pride nazadnje vedno in vedno tudi sam do tega spoznanja. Želela bi, da bi mi ne odpiral pisem, kajti tudi jaz sem radovedna, a se vendar premagujem. Nič ga ne vprašam, dasi včasih, kakor vidim, pričakuje. Rada bi videla, da bi bil še tisti kavalir kakor takrat, ko sva se vzela. Pa kaj hočem, ko še drugim neče biti kavalir in ga moram dregniti s komolcem ali mu pa stopiti na kurje oko, da me razume, a potem se naredi še neumnega, in če to ne zaleže, nalašč še nerodnega, dokler ni njegova pomoč že odveč! Pa vendar je bil nekoč tako nežen kavalir. Dela se, kakor da bi štel 60 let, in vendar je še mlad in brhek! Grdo je tudi, da zahteva od mene vedno in vedno preokrenitev svojih lastnosti in želja, tako da sem se v teku štirih let popolnoma predruščila, čisto njemu na voljo in ljubo, a preljubi «On» se ni izpremenil v svoj plus niti za toliko, kolikor je za mojimi manikiranimi nohti črnega, a v svoj minus toliko, da bi bilo treba poklicati Heraklida preko Stiksa, da zopet očisti hlev kralja Avgija.

Sedaj sem naštela toliko moževih napak, da bi bil članek predolg, ko bi naštela še njegove vrline. Preveč bi se mu zamerila, ko bi to storila kar na kratko.

Vaš mož se Vam lahko izneveri,

ako ne pazite dovolj na nego svojega telesa in ako zaradi tega niste dovolj mikavni. Znana dišeča sol za izpiranje

ISLA SPÜLSALZ

Vam bo pomagala, da ostanete vedno zdravi, sveži in mladeniški, če jo redno uporabljate za svojo intimno toaleta.

Torej matrico njegove medalje prihodnjic — do tja naj visi med nebom in zemljo oziroma med steklenico kisa ali esence in loncem medu! x.

Kako si pridobim možovo zaupanje?

Stara sem 22 let. Po večletnem zakonu sem storila nepremišljen korak in stopila stranpot. Ko pa sem spoznala storjeno napako, sem se takoj spreobrnila in vrnila na pravo pot. Zopet sem pričela skrbeti le za svojega moža in svoje otročičke. Delam kolikor mi moči dopuščajo. Od samega kesanja sem vsa bolehnna. Toda moževega zaupanja si nikakor ne morem pridobiti. Kaj naj storim, nesrečna žena, da si zopet pridobim možovo zaupanje in ljubezen? O. I.

Odgovor možem.

Možje, prečitala sem Vaš kotichek. Vsa Vaša vprašanja streme na žensko vitko linijo. Akceptirajte torej, možje, moj nasvet ter se postite v vseh ozirih z ženo vred, da se preveč ne zredi! Vaša žena ne sme dolgo spati, ampak na vse zgodaj naj igra tenis, vse samo zato, da ostane lepa in vitka. Za moža pa jej ne ostane nič...

Mož, ki je opisal svojo ženo v koticčku za moške v štev. 11/12, je opisal ženo, ki se zaveda, da materinstvo in narava storita svoje in navadno uničita najlepši stas. Ta žena je ideal dobre, požrtvovalne žene in matere. Ona daje možu tiste darove, ki jih mož vitke žene ne pozna. Žena, ki ne gleda toliko na vnanjo lepoto in ostaja doma, ima dovolj časa, volje in vztrajnosti, posvetiti pozornost svoji in svojih otrok izobrazbi. Poleg dobrega srca ima tudi bogate duševne zaklade in to je edini vir srečnega in zadovoljnega življenja — brez ljubosumnosti. — Josipina Golobova, posestnica, Sv. Jedert-Laško.

Odgovori na vprašanja v štev. 11/12.

R. L. Lj. Z ženskami, ki se šele po letih zanemarijo, je križ. Vsako razlaganje je odveč, in solze so v takih primerih zelo verjetne. Prigovarjanje ne rodi uspeha. Poizkusite torej nazorno kakor pri otrocih. Pričnite se vsaj navidezno zanemarjati tudi Vi, pa bo na lastnih očeh spoznala, da teče zadeva tudi pri njej narobe.

Foto J. Šmuc.

Veliko sem prihranila,
ker sem vse leto uporabljala samo milo
„GAZELA“

Zaročenec. Kakor hitro Vam dekleta ali celo zaročenka s smehom v očeh očita, da ste ljubosumni, ste igro že izgubili, in njen smeh je le izraz veselja nad lahko dobljeno zmago. Pri današnjih plesih je res težko, plesati s klaftrsko «dostojnostno razdaljo» med seboj in soplesalcem, ker postane tak ples potem smešen in linija neestetična. Z druge strani pa so današnji plesalci, ki so navadno tudi sportniki, mnogo manj poltni, kakor so pa bili naši ljubi predniki v dobi tako moralnega valčka. Sicer pa izkušajte kar največ moč z dekletom plesati Vi, potem zadeva ne bo več tako nevarna. — Strasten plesalec.

X. Če Vam pravi žena, da ji je otrok ljubši in več kakor sto vitkih linij, tedaj Vas je mahnila z orožjem, na katero, hvala Bogu, ni govora. Bodite veseli, da je tako!

Opomba uredništva. V tem mesecu dospela vprašanja bodo objavljena prihodnji mesec. Prosimo potrpljenja.

Mira Zorova:

Zena in tujski promet

Večina gorenjskih žena je že spoznala, koliko dohodkov prinesejo v naše kraje vsako leto letoviščarji in zimski sportniki. Veliko več denarja bi si pa lahko

prislužili kmetiški sloji, ko bi pravilno izrabili prostore, ki sedaj morda v njih hiši ne služijo prav nobeni stvari. Čumpata, kamra v ostrejšu in marsikatera soba stoji neuporabljene v kmetiškem domu. V njih je skrinja, nekaj poljskega orodja, stari obnošeni čevlji, obleka in druga navlaka. Kako je škoda prostora, ki bi lahko prinesel gospodinji lepe dohodke poleti in pozimi. Danes je že tako, da so prav dobrodošli tudi tisti denarci, s katerimi lahko priskoči na pomoč žena svojemu možu, posebno še, če se zaslužijo tako mimogrede. Stroški, ki bi jih gospodar potrošil za prilagoditev razpoložljivega prostora zahtevam letoviščarjev, so lahko tako majhni, da se že koj v prvem letu popolnoma povrnejo. In tudi če takih prostorov še ni, bi lahko marsikak gospodar napravil na strehi primerno okno — in podstrešje bi se izpremenilo v udobno letoviščarsko sobico. Moški člani družine bi pri zidavi lahko prihranili precej izdatkov z lastnim delom. Tudi stene nove izbe bi lahko pobelil domači sin sam, o čemer bomo govorili v posebnem članku.

Vse ostalo in najvažnejše, skrb za lično vzdrževanje letoviščarske sobe, pa bi ostalo v rokah žene ali domačih hčera. In ker vemo, koliko lahko pridne ženske roke pripomorejo k tujskemu prometu, bomo prinašali na tem mestu poučne nasvete za naše kmetiške gospodinje. Njih trud se bo obilo poplačal in prijetna bo zavest gospodinje, da je tudi ona s svojim lastnim delom dosegla lep dotok denarja v gospodinjstvo.

Članki, ki jih bomo prinašali na tem mestu, bodo priobčeni v temle vrstne mredu:

1. Kaj zahteva letoviščar, ki dobro plača.
2. Kako si lahko napravite sobe za letoviščarje.
3. Oprema sobe in pohištvo.
4. Okolica hiše, vrt in drugo.
5. Postrežba in hrana gostov.
6. Točno in podrobno poznanje vseh znamenitosti kraja, lepih razglednih točk in drugih zanimivosti.
7. Dobre stalne zveze z društvi in ustanovami za tujski promet.

ILONA KAROLEWNA

kakor lepa, tako tudi slavna, kaže s prav posebnim veseljem svoje krasne, bele zobe, katere neguje izključno le z Kaliklora zobno pasto. Mala tuba Din 9—, velika Din 14—.

Zaloga: Drogerija Gregorič, Ljubljana, Prešernova ulica štev. 5.

Aforizmi o ljubezni

Še nikoli niso bile ženske tako sanjave kakor v današnjih časih — a vendar niso še nikdar zagrešile tako malo sanjarstva.

*

Mučen strah pred osamelostjo požene več žensk v naročje ljubčkom kakor pa ljubezen.

*

Kadar razum premaga počutke, tedaj se razpršijo kakor solnični žarki v prizmi.

REVMATIZMA
TRGANJA
GLAVOBOLA
ŽIVČNIH BOLEČIN

se rešite naglo, ako uporabljate francosko žganje: Radion vinski cvet

ELEVATOR

Ako ga ne dobite v svoji lekarni ali drogeriji, tedaj pišite edino pooblaščenemu proizvajatelju

PIRETRIN · D. D. ZAGREB

Branimirova ulica 43

ki Vam pošlje po povzetju 5 malih steklenic za 50 Din.

KRASNO

KRZNO

vseh modnih kreacij
izvršuje po jako
solidnih cenah

Ivan Knechtl

LJUBLJANA

Sv. Petra cesta št. 4

Ako potrebujete

*okusne etikete,
umetniške lepake,
moderno reklamo,
lepo embalažo,
zemljevide, delnice, note
ali druga litografska dela,*

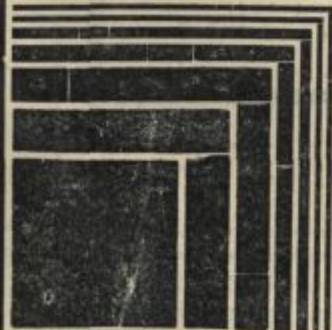
zahtevajte ponudbe litografskega zavoda

Čemažar in drug

Ljubljana, Igriška ulica števil. 6

Telefon 25-69

Telefon 25-69

DELNIŠKA TISKARNA

D. D. V LJUBLJANI
MIKLOŠIČEVA CESTA 16

BRZOJAVNI NASLOV: DELTISK
TELEFON 2132

RAČUN POŠTNE HRANILNICE
ŠTEV. 11.630

TISK IZ IZDOLBE-
NINE V BAKRU
(BAKROTISK)

TISKARNA IZVRŠUJE
VSAKOVRSNE TISKO-
VINE, KNJIGE, REVIJE,
ČASOPISE, DIPLOME,
DELNICE, SREČKE, KO-
LEDARJE, ENOBARVNE
IN VEČBARVNE SLIKE
POLJUBNE VELIKOSTI,
VREDNOSTNE PAPIRJE,
RZGLEDNICE, LETAKE,
LEPAKE, POSETNICE,
OVITKE, OSMRTNICE,
POROČNA NAZNANI-
LA, OVOJE ZA RAZNE
INDUSTRIJSKE IZDELKE

POSEBEN ODDELEK ZA
IZVRŠEVANJE IZVIRNIH
RISB IN SLIK ZA RAZ-
LIČNE REKLAME, VRED-
NOSTNE PAPIRJE, ILLU-
STRACIJE, UMETNIŠKO
OPREMLJANJE KNJIG,
REVIJ IN POLJUBNIH
NAROČENIH TISKOVIN

SKICE NA ZAHTEVO

KNJIGOVEZNICA
JE OPREMLJENA Z
MODERNIMI STROJI IN
NAJNOVEJŠIM MATE-
RIALOM TER IZDELUJE
RAZLIČNA DELA, KI
SPADAJO V KNJIGO-
VEŠKO STROKO, NA-
DALJE IZVRŠUJE UMET-
NO VEZAVO KNJIG
Z ROČNIM ZLATENJEM
PO ORIGINALNIH NA-
ČRTIH IN NAROČILU

IZDELOVALNICA
TRGOVINSKIH KNJIG
V POLJUBNI VELIKOSTI
IN OBLIKI Z LASTNIM
ČRTALNIM STROJEM

Naročnina za list s krojno prilogo je za vse leto Din 68.—, za pol leta Din 35.—, za četrt leta Din 18.—. Za Ameriko in inozemstvo dolarja 2.—. Posamezna številka stane Din 5.—, krojna priloga Din 2.—.

Izhaja vsakega 1. v mesecu. Odgovorna za izdajateljstvo, uredništvo in upravnništvo Erna Podgornikova.

Uredništvo in uprava v Ljubljani, Prule 11.

Tiska Delniška tiskarna, d. d. v Ljubljani (predstavnik Miroslav Ambrožič).

Za vsako roko primerno pero

Naravna velikost.

Velikost 3 (za dame). Barva onix.

Velikost 3 (za dame). Barva črna.

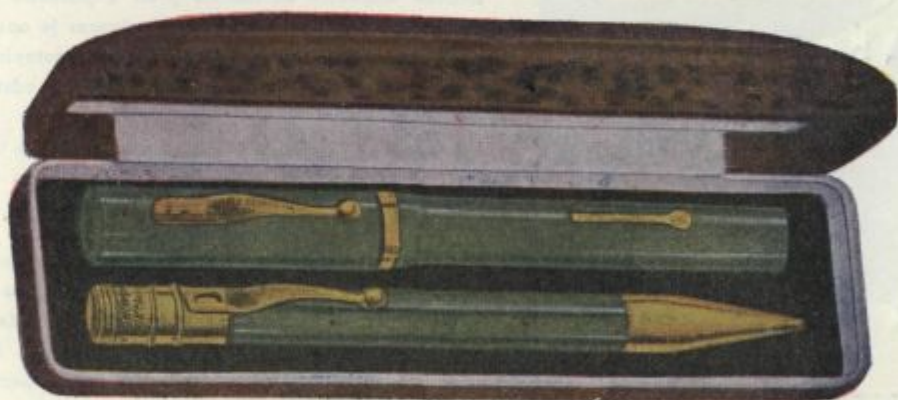

Velikost 5. Barva modro-marmorirana (lapis lazuli).

Velikost 7. Barva rdečkasta.

Posebno učinkovito je darilo, ako ga poklonite v krasnem etuiju, prevlečenem z imitiranim usnjem in vložnem s svilo in plišem.

Vse vrste peres s tenko, srednjo ali široko konico, različno opiljeno. Vse konice iz

OSMIRIDIJA

Darujte nalivno pero! Vse življenje bo spominjalo na Vas. Naša peresa so originalna ameriška,

nezdobljiva, 14 kar. zlato, konice osmiridij

Vse velikosti v poljubnih barvah: črni, onix, modri, perl. V istih barvah svinčnik

„AVTOMAT“

Telefon
3 4 5 6

A. PRELOG

LJUBLJANA
MARIJIN TRG

Volna krzna

Schichtov
RADION
pere sam!

KAKO NAJ PEREM

volno?

Volna se ne sme mencati in stiskati, še manj pa kuhati. Schichtov Radion odpravi vso nesnago, ako v mlačni raztopini nekolikokrat namočite in premešate volnene predmete in jih nalahko ožmete.

Uporablajte radi tega za pranje Vaših volnenih stvari Schichtov Radion, volna se Vam ne bo stisnila, temveč bo ostala gibčna in bo obdržala prejšnji sveži ton.

krzna in preproge?

Lahko jih očistite, ako raztopite v liter mlačne vode polno žlico Schichtovega Radiona in s to raztopino okrtajte krzno ali preprogo. Nato še parkrat nalahko drgnite predmet s krtačko, namočeno v mlačni vodi, potem pa še z mehko krpo, nakar ga pustite, da se posuši. Poizkusite in uspeh Vas bo iznenadil.

svilene nogavice in nogavice iz umetne svile?

Ženske nogavice se morajo prati s posebno skrbnostjo, da ne izgubijo svoj lep izgled. Predvsem je opustiti vsako mencanje. Večkratno namakanje v mlačni raztopini Schichtovega Radiona in nahlahko ožemanje bo odstranilo vso nesnago.

Po takem pranju bodo ostale nogavice mehke in elastične, lepo se bodo prilgale nogi in obdržale bodo blesk svile.

svilo?

Svilene bluze, šale in kombineže ne smete prati v vroči vodi, niti mencati. Pri pranju je postopati na isti način kakor z svilenimi nogavicami in sicer tako, da se jih nekolikokrat pomoči v raztopini Schichtovega Radiona in nato enostavno ožmejo. Celo po večkratnem pranju s Schichtovim Radionom bodo svilene stvari ostale mehke in besteče, celo potem, če bode prvi vodi za izplahivanje dodali malo kisa.

Schichtov
RADION
pere sam!

Schichtov
RADION
pere sam!

nogavice

svila

Schichtov
RADION
pere sam!

Schichtov
RADION
pere sam!

Schichtov
RADION
pere sam!